БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 11 (16.397). | 15 январь 1976 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

◆ ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

◆ ЧОРВАДОРЛАР ЯНГИ МАРРАЛАРНИ ЭГАЛЛАМОҚДАЛАР

◆ ДЕҲҚОНЛАРНИНГ МАВСУМГА ПУХТА ТАРАДДУДИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ТАРАҚҚИЁТИ

КПСС XXIV съезди қарорлари асосида мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги кескин юксалди, дон, пахта, сут, гўшт ва бошқа маҳсулотлар етиштириш кўпайди. Тўққизинчи беш йиллик план топшириқлари муваффақиятли бажарилиши туфайли Ватанимизнинг социал-иқтисодий ва мудофаа қудрати ошди коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, халқ турмуш фаровонлигини яхшилашда катта ғалабаларга эришилди.

КПСС Марказий Комитети тўққизинчи беш йиллик планининг бажарилишига дастлабки якун ясади, ютуқларни мамнунлик билан таъкидлаб, партия XXV съездига «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» лойиҳасини ишлаб чиқди ва умумхалқ муҳокамасига тақдим этди. Барча совет кишилари, шу жумладан республикамиз меҳнаткашлари, партия, совет, касаба союз, комсомол ва жамоат ташкилотлари — ҳамма бу лойиҳани якдиллик билан маъқулламоқда, бунёдкорлик меҳнатимиз, фаровон ҳаётимизнинг яқин келажакдаги дарақчиси деб қабул қилмоқда.

Лойиҳада мамлакатимизда пахтанинг ингичка толали навлари экиладиган майдонлар кенгайтирилсин ва ҳосилдорлиги оширилсин. Пахта-беда алмашлаб экишни ўзлаштириш ниҳоясига етказилсин, юқори сифатли тола олинадиган пахтанинг касалликларга чидамли, серҳосил навларини деҳқончиликка жорий этиш тадбирлари амалга оширилсин. Пахта етиштириш, ғўзани суғориш ва ҳосилни теришни механизациялаш даражаси оширилсин деган гапларни ўқиш мумкин Бу барча пахтакор республикалар, шу жумладан, ўзбек пахтакор деҳқонлари учун ўнинчи беш йилликнинг жанговар программасидир.

Республикамиз СССРнинг асосий пахта базаси бўлиб келди, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Шунинг учун ҳам лойиҳада Ўзбекистонда пахта етиштиришни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилган. 1980 йилга бориб 5,8 миллион тонна пахта тайёрлашимиз, Қарши даштида ингичка толали пахта етиштириладиган янги катта район барпо этишимиз, Жиззах даштини ўзлаштириш ишларини кучайтиришимиз зарур.

Аҳолининг турмуш фаровонлиги тобора яхшиланмоқда. Бунда деҳқончилик ва чорвачиликдан олинаётган даромаднинг йил сайин кўпайиб бориши ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Республикамиз бўйича 1975 йилда қишлоқ хўжалигининг ялпи даромади 3 миллиард 967 миллион 525 минг сўмни ташкил этдики, бу 1971 йилги умумий даромаддан анча кўпдир. Деҳқончиликдаги даромадимиз эса 2 миллиард 965 миллион 529 минг сўмга етди. Чорвачиликдан 1971 йилда 866 миллион 655 минг сўм пул даромади олинган бўлса, якунловчи йилда 1 миллиард 11 миллион 990 минг сўм даромад қилинди. Бу республика партия ва ҳукумати халқ турмуш даражасини янада яхшилаш, деҳқончилик, хусусан пахтачиликни ривожлантириш, чорвачиликни пахтачилик даражасига кўтариш борасида қилаётган ғамхўрлигининг ёрқин намунасидир.

Фан-техника ютуқлари, прогрессив усуллар, илғор тажрибаларни ҳаётга татбиқ этиш, сув танқислиги ва бошқа табиий қийинчиликларни енгишда бой тажриба орттирдик. Давлатимиз пахтакор хўжаликларга кўплаб хилма-хил тракторлар, механизм-агрегатлар, пахта териш машиналари, минерал ўғитлар, қурилиш материаллари етказиб беряпти. Сув иншоотлари қурилиши жадал суръатлар билан давом эттириляпти. Халқимиз келажак порлоқ истиқболларга катта ишонч билан қараб, ғоят кўтаринки руҳда меҳнат қиляпти.

Лойиҳада таъкидланганидек, бундан кейин ҳам қишлоқ хўжалиги, хусусан пахтачиликни тараққий эттиришда ихтисослаштириш, механизациялаш, ирригация-мелиорациялаш, химизациялаш йўлидан олға борамиз, дала ва ферма ишларини машиналаштириб, колхозлар ва совхозларда меҳнат унумдорлигини ўртача 27-30 процент ошириб, гарантияланган ҳосил олишга эришамиз, айниқса сортни яхшилаймиз. Айни кезда хўжаликлараро кооперациялаш базасида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада концентрациялаштирамиз. Бу эса маккажўхори, шоли, чорвачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди, барча тармоқлар хусусан чорвачиликни пахтачилик даражасига кўтаришимизга имконият яратади.

Деҳқончилик маданиятини юксалтириш колхоз-совхозлар ишлаб чиқаришининг таркибий қисмига айланди. Лойиҳада таъкидланганидек, ер ресурслари, хусусан суғориладиган ерлардан оқилона фойдаланиш, уруғчилик ишларини яхшилаш, пахтанинг серҳосил, вилтга чидамли навларини яратиш ва кўпайтириш улар фаолиятида янада кўпроқ ўрин олмоғи керак.

Ҳозир республикамиз партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, барча меҳнатчилари олдида ҳар қачонгидан ҳам улканроқ вазифалар турибди. Лойиҳага мувофиқ Қарши даштида ингичка толали пахта етиштириладиган йирик район барпо этилиши, Жиззахнинг поёнсиз чўллари тезкорлик билан ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритилиши, Қорақалпоғистон Автоном Республикасида, айниқса Амударёнинг қуйи оқимида замонавий усулда, комплекс механизацияга асосланган йирик шоликорлик хўжаликлари бунёдга келтирилиши керак.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини қуришдаги янги босқич индустрияни интенсив ривожлантиришни қишлоқ хўжалигини тўхтовсиз ривожлантириш билан узвий равишда қўшиб олиб боришни назарда тутади. Аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига ва саноатнинг хом ашёга бўлган эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг зарур давлат резервларини вужудга келтириш мақсадида ишлаб чиқаришни янада ўстиришни ва унинг барқарорлигини кучайтиришни, деҳқончилик ва чорвачиликнинг самарадорлигини ҳар тарафлама оширишни таъминлаш бу муҳим тармоқнинг келгуси беш йилликдаги бош вазифасидир, — дейилади лойиҳада.

Партия ташкилотлари лойиҳада баён этилган коммунистик қурилиш вазифаларини кенг меҳнаткашлар оммасининг онгига сингдиришлари, уларнинг куч-ғайратларини кузги-қишки агротехника тадбирларини амалга оширишга тўла сафарбар этишлари керак.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

ҚАРШИ, 14 январь. (ЎзТАГ). Бугун Қашқадарё область XIV партия конференцияси иш бошлади. Область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғ. Ғойибов область партия комитетининг ҳисобот докладини қилди.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов иштирок этмоқда.

* * *

УРГАНЧ, 14 январь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Хоразм область XVIII партия конференцияси иш бошлади. Область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов область партия комитетининг ҳисобот докладини қилди.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов қатнашмоқда.

* * *

ТЕРМИЗ, 14 январь. (ЎзТАГ). Бугун Сурхондарё область XVI партия конференцияси очилди. Область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов область комитети номидан ҳисобот доклади қилди.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Р. Қурбонов, КПСС Марказий Комитетининг сектор мудири Б. М. Истомин иштирок этмоқдалар.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

СИФАТ ВА СУРЪАТ УЧУН

Республикамиз чорва фермалари ва далаларида иш қизғин. Молбоқарлар, чўпон-чўлиқлар яйловларда, фермаларда астойдил меҳнат қилмоқдалар. Андижон область, Ленин районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари ҳам 1976 йилнинг дастлабки ҳафтасидаёқ қабул пунктларига 40 тонна гўшт етказиб бериб, йиллик планни 80 процентга етказиб қўйдилар. XXV съезди очиладиган кунгача 15 тонна гўшт топшириб, йиллик планларини бажариш иштиёқида молларни семиртириб боқиб, этига эт қўшмоқдалар. Суратда: Ленин районидаги «Коммунизм» колхозининг пешқадам чорвадори Комил Жумаев.

Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ).

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ЯЙПАН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ўзбекистон районининг «Ғаниобод» совхози чорвадорлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. Давлатга 104 тонна гўшт топшириб, йиллик планни бажардилар. Хўжаликда яна 150 та корамол бўрдоқига боқилаётир.

Шунингдек, Тошлоқ районидаги «Оқолтин» колхози чорвадорлари ҳам маррани эгалладилар. Пландаги 97 тонна ўрнига 103 тонна гўшт топширилди. Ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 470-480 килограммни ташкил этди.

О. ҲАКИМОВ.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ГЎШТ

Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг чорвадорлари ўнинчи беш йилликни яхши бошлашди. Улар КПСС XXV съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, гўштга топшириш мақсадида боқувга қўйилган чорва молларни яхши парвариш қилишди ва кўнгилдагидек семиришини таъминлашди. Колхоз бўрдоқибоқарлари январь ойининг ўтган кунларида давлатга 25 тонна ўрнига 31,7 тонна гўшт топшириб, йиллик планни ошириб бажардилар.

Хўжалик чорвадорлари сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда тайёрлашни кўпайтириш учун олиб бораётган кураш ҳам яхши натижа бермоқда. Улар съезд очиладиган кунгача давлатга сут топшириш биринчи квартал планини бажаришга қарор қилишган.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ, «Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПАРРАНДАБОҚАРЛАР ЗАФАРИ

САМАРҚАНД, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). «Пайариқ» совхозида паррандачилик тобора ривожлантирилмоқда. Паррандабоқарлар товуқларни зоотехника қоидалари асосида парваришлаб, кўп тухум олмоқдалар. Шу туфайли совхоз ўн кунда тухум тайёрлаш биринчи квартал планини 115 процент бажарди. КПСС XXV съезди шарафига мусобақани кучайтириб, яқин кунларда ярим йиллик планни адо этиш учун курашмоқдалар.

Пастдарғом районидаги «Пастдарғом» мевачилик-узумчилик совхози паррандабоқарлари ҳам биринчи кварталда тухум тайёрлаш планини 150 процент бажардилар. Тайёрлов пунктларига 51 минг дона тухум етказиб берилди. Бунда М. Халатова, М. Жумаева каби товуқбоқарларнинг ҳиссаси катта бўлди. Паррандабоқарлар ярим йиллик планни эрта-индин бажариш учун курашмоқдалар.

КПСС XXV съезди делегатлари ҳақида ҳикоялар

ОҚ ЧАШМА

Радионинг жарангдор овози Муҳтарама диққатини бўлди. Диктор КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Лейда Пейпсга ёзган табрик хатини ўқиётган эди.

Муҳтарама хаёлига яшиндек бир фикр келди: «Лейда билан мусобақалашсаммикан?! Йўғ-е, уддасидан чиқмасамчи? Кейин, уялиб қолмасмиканман?!»...

Муҳтарама бир қарашда уятчан, тортинчоқ, камгап, аммо. айтганини қиладиган, бир сўзли коммунист эди. Шунинг учун ҳам у колхоз ва ферма раҳбарлари билан маслаҳатлашиб, Лейда Пейпсга мактуб йўллади.

Эстония республика газеталари — «Рахва Хяэль» (Халқ овози) ва «Советская Эстония»да ҳамкасб дугоналарнинг бир-бирларига йўллаган очиқ хатлари эълон қилинди.

— Мен 1959 йилда фермага ишга келган эдим, — дейилган эди Муҳтараманинг очиқ хатида, — дастлаб анча қийинчиликларга дуч келдим. Тез-тез чарчаб қолардим. Ҳамкасбларимнинг чаққон ва аниқ ҳаракатларига боқиб, уларнинг моҳирлигини ўрганишга кўзим етмасди. Бироқ, уларнинг маслаҳати, қўллаб-қувватлаши, касбимга бўлган муҳаббат туфайли тез орада ҳамкасбларимга тенглашибгина қолмай, балки областдаги энг яхши сут соғувчилар қаторига чиқиб олдим. Ўтган йили машина билан сут соғувчиларнинг область мусобақасида биринчи ўринни эгалладим.

Мен беш йиллик шахсий мажбуриятимни тўрт йилда бажардим. Жами 1114 тонна сут соғдим. Бу мўлжаллангандан 114 тонна кўпдир.

Партия ва ҳукуматимиз менинг камтарона меҳнатимни юксак баҳоладилар, кўксимга Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденларини тақиб қўйишди. Ҳозир сут соғиш билан бир қаторда ўн нафар ёш соғувчига мураббийлик ҳам қиламан.

Шогирдларим Эргашой Болтаева, Руқия Эргашева, Ҳидоят Шодмонова, Саломат Болтаева, Муҳаббат Латиповалар областимизда илғор соғувчилар ҳисобланишади. Ҳамкасбларим катта ишонч билдириб, мени икки чақириқдан буён СССР Олий Советига депутат қилиб сайлаб келишмоқда.

Лейда Аугустовна! Мен сизнинг муваффақиятларингиз ва режаларингиздан хабардорман. Бизда йўл узоқ кўнгил яқин, деган мақол бор. Дарҳақиқат, орамиздаги масофа олис бўлса ҳам кўнглимиз яқин, тилак ва мақсадимиз бир.

Ғиждувонлик соғувчига Эстония ССРдаги «Вильянди» совхозининг таниқли сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лейда Аугустовна Пейпсдан қуйидаги жавоб келди:

— «Ҳурматли Муҳтарама! Мен Сизнинг ўзаро мусобақалашиш тўғрисидаги чақириғингизни бажонидил қабул қиламан ва Сизни совхозимизга келишга таклиф этаман. Учрашувимиз, тажриба алмашинувимиз она-Ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

...Мен юз бош соғин сигирнинг ҳар биридан 5300 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилганман.

Келинг, дугонажон, мусобақалашайлик! Меҳнатингизда катта омад, барака тилайман!»

Орадан кўп ўтмай Муҳтарама эстониялик мусобақадоши Лейда Пейпс ҳузурида бўлди. Ҳамкасб дугонаси олиб бораётган ишлар, илғор тажрибалар, катта ютуқлар билан танишди. Икки дугона бир-бирига маслаҳатлар беришди. Қизил зотли эстон сигирларини парваришлаш сирларини ўртоқлашдилар. Лейда Муҳтарамага зотдор моллар етказиб беришга сўз берди. Муҳтарама Эстониядан катта таассурот ва тажрибалар билан қайтди. Дугонасини Ўзбекистонга таклиф қилди.

Қалин дўстлик, ўзаро мусобақалашиб ишлаш Муҳтарама меҳнат қилаётган Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозида чорвачиликни рентабелли соҳага айлантириш имконини берди. Колхоз сут-товар фермасида ҳамма ишлар механизациялашди. Сигирларни махсус машиналарда соғиш ўзлаштирилди. Ем-хашак нушхўрдини қайта ишловчи корхона, бузоқларни алоҳида-алоҳида катакларда боқиб ўстирадиган комбинат, молхоналарни тозалаб-ювиб турувчи механизмлар қуриб ишга туширилди. Буларнинг ҳаммаси чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга баракали таъсир кўрсатмоқда. Ферма бошланғич партия ташкилоти соғувчиларни эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш, янги марраларни кўзлаб меҳнат қилишга даъват этмоқда.

КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдирган хўжалик чорвадорлари дастлабки ютуқни қўлга киритдилар. Давлатга бўрдоқи гўшти сотиш юзасидан биринчи квартал плани бажарилди. СССР Олий Советининг депутати, коммунист Муҳтарама Ғафорова партиямизнинг буюк анжумани очиладиган кунгача ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини 200 килограммгача кўпайтириш мажбуриятини олган. Бу белгиланганидан икки ҳисса ортиқдир. Бунга у қиш ойларида ҳам ёздагидек кўп сут соғиб олиш билан эришмоқда. У беш йилликнинг дастлабки — 1976 йилида ҳар бош соғин сигирдан 4500 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олишга сўз берган.

Яқинда ажойиб ташкилотчи, ташаббускор коммунистнинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа содир бўлди. Бухоро область партия конференциясида Муҳтарама Ғафforова КПСС XXV съездига делегат қилиб сайланди.

Т. НАЗИРОВ,
Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ-РЕВОЛЮЦИОН ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ, МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ БУЮК ХАЛҚ ХУРАЛИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ РАИСИ

ЎРТОҚ Ю. ЦЕДЕНБАЛГА

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ

ЎРТОҚ Ж. БАТМУНХГА

Азиз ўртоқлар!

СССР билан МХР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартноманинг 30 йиллиги муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан ва бутун совет халқи номидан Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетига, МХР Буюк Халқ Хурали Президиумига, МХР Министрлар Советига ва қардош Монголиянинг барча меҳнаткашларига самимий табрик ва дўстона истакларимизни йўллаймиз.

Марксизм-ленинизм ғояларига асосланган Совет—Монголия муносабатлари вужудга келган пайтдан буён чинакам ҳуқуқий тенглик, ўзаро ёрдам ва қардошликнинг яхши намунаси бўлиб социалистик интернационализм нормалари ва принциплари буюк ҳаётий кучга эга эканлигини кўрсатмоқда. Бу муносабатлар доим такомиллашиб, янги формалар ва янги мазмун билан бойиб борган ҳолда ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳаётнинг барча соҳаларида совет ва монгол халқларининг ҳамкорлигини муттасил ривожлантиришни таъминлайди.

Бизнинг муносабатларимиздаги янги тарихий босқич Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1966 йил январь ойида Улан-Баторда имзоланган Шартнома билан боғланган. Совет—монгол ҳамкорлиги янада кенгайди, КПСС билан Монголия Халк революцион партияси ўртасидаги алоқалар янада кўпроқ мустаҳкамланди. Бу Шартноманинг самарали таъсири ҳамма соҳада — сиёсат, экономика, маданият, маориф, ижтимоий ҳаёт соҳасида яққол намоён бўлмоқда. Бу шартнома бутун социалистик ҳамдўстликнинг манфаатларига тамомила мос бўлиб, Узоқ Шарқда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига, социализмнинг халқаро . позицияларини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Монгол дўстларимиз ўз экономикаси ва маданиятини муваффақиятли ривожлантираётганлигидан, МХРнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори йил сайин ўсиб бораётганлигидан совет кишилари ғоят мамнундирлар. Ярим асрдан кўпроқ вақт мобайнида биргаликда босиб ўтилган йўл мамлакатларимиз ҳамиша юксак масъулиятни сезиб, шартномаларга мувофиқ ўз зиммаларига олган мажбуриятларни бажариб келганликларини кўрсатди. Монгол халқи шунга қатъий ишониши мумкинки, Совет Иттифоқи бундан буён ҳам Монголия Халқ Республикаси билан қардошларча дўстликни мустаҳкамлайверади, социалистик қурилишда, Монголия Халқ Республикасининг халқаро позицияларини ,унинг хавфсизлигини мустаҳкамлашда бу республикага мадад бераверади.

Азиз ўртоқлар, сизларнинг социалистик Монголиядаги барча меҳнаткашларнинг Монголия Халқ революцион партияси XVII съездини социализм қурилишида, халқлар ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик учун курашда янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олишингизни тилаймиз.

Мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги бузилмас иттифоқ мустаҳкамланаверсин!

Л. БРЕЖНЕВ Н. ПОДГОРНИЙ А. КОСИГИН.

АРМИЯ БИЛАН ХАЛҚ БИРЛИГИ

14 январь куни Тошкентда Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг XXVIII партия конференцияси бўлди. Конференцияда қўшинларнинг жанговар тайёргарлигини ва жанговар ҳамда сиёсий тайёргарлик сифатини оширишда сиёсий органлар ва партия ташкилотларининг ташкилотчилик ҳамда идеологик ишларни янада яхшилаш тўғрисида ҳарбий совет аъзоси, округ сиёсий бошқармасининг бошлиғи генерал-лейтенант Н. О. Шчукиннинг доклади муҳокама қилинди. Округ сиёсий бошқармаси ҳузуридаги партия комиссиясининг иши тўғрисидаги ҳисобот ҳам қараб чиқилди.

Конференцияда таъкидлаб ўтилганидек, КПСС Марказий Комитети 1975 йил декабрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳаси Туркистон ҳарбий округи жангчиларининг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшди. Округ қисмларининг шахсий состави «КПСС XXV съезди чақириладиган йилни жанговар тайёргарликни янада ошириш, жанговар таълим сифатини яхшилаш, янги техника ва янги қуролни қунт билан ўзлаштириш йилига айлантирайлик» деган шиор остида социалистик мусобақани кенг авж олдирмоқда. Округдаги қисмларда ўқиш аълочилари, класс мутахассисларининг сони ортиб бормоқда. Ҳарбий қисмларнинг меҳнаткашлар коллективлари билан, маҳаллий партия, совет ва жамоат ташкилотлари билан алоқаси тобора кўпроқ мустаҳкамланмоқда.

Сўзга чиққан ўртоқлар армия билан халқнинг монолит бирлиги, жангчиларнинг жонажон Коммунистик партияга чексиз садоқати тўғрисида , зўр мамнуният туйғулари билан гапирдилар. Конференция қатнашчилари социалистик Ватаннинг қудратини мустаҳкамлаш ҳақида, бутун дунёда тинчлик тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликлари учун КПСС ленинчи Марказий Комитетига, унинг Сиёсий бюросига, шахсан Леонид Ильич Брежневга самимий ташаккур изҳор қилдилар.

Делегатлар қабул қилинган резолюцияда Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг коммунистлари, бутун шахсий составн КПСС XXV съездини муносиб кутиб оладилар, жанговар ва сиёсий тайёргарлик, ҳарбий интизомни мустаҳкамлаш, Ватанимизнинг жанубий чегараларини ҳимоя қилишда қўшинларнинг жанговар ва сафарбарлик тайёргарлигини янада ошириш вазифаларининг муваффақиятли ҳал этилишини таъминлайдилар, деб қатъий ишонч билдирдилар.

Конференция округ сиёсий бошқармаси ҳузуридаги партия комиссиясининг янги составини сайлади.

Конференция . ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғапуров, қуруқликдаги қўшинлар бош штабининг бошлиғи генерал-полковник В. З. Якушин, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондони генерал-полковник С. Е. Белоножко, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармаси ҳузуридаги партия комиссиясининг масъул секретари генерал-лейтенант Л. П. Вахрушев иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ВИЗИТ ТУГАЛЛАНДИ

Ўртоқ А. А. Громико 13 январь куни Токиодан Москвага қайтиб келди. Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Ю. В. Андропов, СССР Министрлар Советн Раисининг ўринбосари Н. А. Тихонов, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада чорвачиликни ривожлантириш соҳасида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги чорвачилик илмий-тадқиқот институти чўчқачилик бўлимининг мудири Татьяна Петровна **Пяновская**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган зоотехник» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўзбек совет адабиёти соҳасидаги хизматлари учун ёзувчи Маҳмуд **Рашидов** (Ўткир Рашид)га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўзбек совет адабиёти соҳасидаги хизматлари учун ёзувчи Восит **Саъдуллаев**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

Доҳий В. И. Ленин анъаналарига амал қилиб, КПСС Марказий Комитети «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» лойиҳасини умумхалқ муҳокамасига ҳавола қилди. Маълумки, лойиҳа партия ташкилотларида, область ва ўлка партия конференцияларида, меҳнаткашлар йиғилишларида ва матбуотда кенг муҳокама қилинмоқда.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚУВВАТЛАРИНИ УСТИРИШ — АВВАЛО КОРХОНАЛАРНИ ТЕХНИКА БИЛАН ҚАЙТАДАН ҚУРОЛЛАНТИРИШ, АСБОБ-УСКУНАЛАРНИ ЯНГИЛАШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ, ТАШКИЛИЙ-ТЕХНИКАВИЙ ТАДБИРЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШ ҲИСОБИДАН ТАЪМИНЛАНСИН. КАМРОҚ ЧИҚИМ ҚИЛИБ, ҚИСҚАРОҚ МУДДАТЛАРДА ЮҚОРИ СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ КЎПАЙТИРИШ МАҚСАДИДА МАЪНАВИЙ ЭСКИРИБ ҚОЛГАН ТЕХНИКАНИ ЯНГИ ТЕХНИКА БИЛАН АЛМАШТИРИШ ЖАДАЛЛАШТИРИЛСИН.

(КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПАРТИЯ XXV СЪЕЗДИГА ЛОЙИҲАСИДАН).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БИЛИМЛАР — ОММАГА!

КПСС Марказий Комитетининг лойиҳасини меҳнат коллективларида, шунингдек маҳалла ва турар-жойларда тарғиб-ташвиқ қилиш ва тушунтиришнинг муваффақияти республика, область, шаҳар ва район «Билим» жамияти ташкилотларининг ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишлар даражасига боғлиқ. Айниқса, бу муҳим ишда жамиятнинг барча аъзолари, олимлар ва мутахассисларнинг фаол иштирок этишини таъминлаш биринчи галдаги вазифадир. Шу нуқтаи назардан қараганда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан жамиятимиз олдига қўйган талабларини беками-кўст адо этиш масъулиятни янада оширади, кўрсатаётган кундалик ғамхўрлиги эса кучимизга-куч, ғайратимизга-ғайрат бағишлайди. Жумладан, ҳозирги кунларда халқ университетларида ва «Билим» жамиятининг қуйи ва юқори ташкилотларида партия XXV съездига лойиҳа кенг омма ўртасида тушунтирилмоқда ва муҳокама қилинмоқда, қизиқарли ва фойдали докладлар, лекциялар, сиёсий ахборотлар, суҳбатлар, тематик кечалар ўтказилмоқда.

Барча область, шаҳар ва район «Билим» жамияти ташкилотлари кун тартиби мундарижасини партия XXV съездига лойиҳаси пропагандаси ва муҳокамаси ташкил этган. Жамиятимиз аъзолари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларининг амалга оширилиши ва ўнинчи беш йилликнинг вазифаларига бағишлаб, касаба союз ва комсомол ташкилотлари билан ҳамкорликда колхозларда, совхозларда, корхоналарда, қурилишларда, ўқув юртларида ва клуб муассасаларида ижтимоий-сиёсий ўқишлар ўтказмоқдалар. Республика «Билимлар уйи»да ва барча область «Билим» жамияти лекторийларида «Партия — давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждони», «Беш йиллик байроқдорлари», «Менинг меҳнатим республикамиз меҳнатига қўшилмоқда» каби тематик кечалар ўтказилмоқда, меҳнат қаҳрамонлари, ишлаб чиқариш илғорлари билан унутилмас ва ҳаяжонли учрашувлар бўлиб ўтмоқда.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон «Билим» жамиятининг 104 минг аъзоси 5500 та бошланғич ташкилотга бирлашган. Жамият системасида республика «Билимлар уйи», илмий атеизм уйи ва унинг областдаги филиаллари фаол иш олиб боряпти. Маълумки, Ўзбекистон «Билим» жамиятининг 1974 йил декабридаги пленумида ва 1975 йил октябридаги правление Президиумида КПСС XXV съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съездини муносиб кутиб олиш бўйича кенг тадбирлар ишлаб чиқилган эди. Бугунги кунда биз ана шу тадбирларнинг бажарилиш якунларини кўриб чиқиб, яқин кунлардаги вазифаларимизни аниқ белгилаб олмоқдамиз.

КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездига ҳозирлик кўра бориб, жамиятнинг барча ташкилотлари лекторларнинг хўжалик ва маданий қурилишнинг актуал масалалари бўйича чиқишларини уюштирмоқдалар. Айниқса, КПСС тарихи ва назарияси, меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялаш, совет ҳаёт тарзини тарғиб-ташвиқ қилиш, ахлоқнинг коммунистик нормалари, социалистик қонун масалалари пропагандасига катта эътибор бериляпти. Шуningдек, халқаро ҳаёт масалаларига, жумладан, хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича Умумевропа кенгаши ҳужжатларини пропаганда қилишга кўпроқ аҳамият берилмоқда.

Республикамизда ўтган йили ҳар қачонгидан кўп лекция ўқилди, тингловчилар сони ҳар қачонгидан кўп бўлди. Шуни айтиш кифояки, ўтган йилнинг ўзида салкам саккиз юз минг лекция ўқилди, бу ундан аввалги йилга нисбатан йигирма беш лекция кўпдир. Ҳар йили ўрта ҳисобда меҳнат коллективларида лекторларнинг 2284 марта чиқиши қайд этилмоқда. Улар ўқиётган лекциялар олдинги йилларга қараганда конкретлилиги ва мақсадга қаратилганлиги билан фарқ қилади.

Республикамизда «КПСС XXV съездига ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездига тайёргарлик» деб номланган ижтимоий-сиёсий ўқиш кенг қулоч отмоқда. Колхоз, совхозларда, саноат корхоналарида, ўқув юртларида ва муассасаларда, маданият уйи ва саройларида КПССнинг коммунистик қурилишдаги раҳбарлик роли ортиб бораётганлигини, техника тараққиёти базасида мамлакатимизда, жумладан, республикамизда халқ хўжалигининг ривожланиш йўлини, ленинча миллий сиёсат асосида СССР халқларининг дўстлиги ва сиёсий бирлигининг мустаҳкамланиб боришини, халқаро кескинликнинг юмшатилиши шароитида идеологик курашнинг ўзига хос хусусиятларини кўрсатиб берадиган мазмунли ва қизиқарли лекциялар ўқилмоқда.

Лекция пропагандасининг, яъни халқ университетлари, циклли лекциялар, лекторийларнинг доимий формаларини янада такомиллаштириш жамиятимиз ташкилотларининг ҳамиша диққат-эътиборидадир. Кейинги пайтда уларнинг сон жиҳатдан ўсиши яққол сезилмоқда, уларнинг тематикаси ҳам бирмунча ранг-баранг бўлмоқда.

Икки минг етти юздан зиёд лектор «КПСС XXV съездига — муносиб тайёргарлик» шиори остида самарали ишламоқда. Бир минг олти юздан ортиқ барча халқ университетларида КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1974 йил) Пленуми қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқини, СССР Олий Совети сессияси материалларини пропаганда қилиш бўйича машғулотлар олиб борилаётир. Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида (ноябрь ойида) республика «Билимлар уйи»да «Ўзбекистон олимлари — КПСС XXV съездига» номи остида иш бошлаган лекторий машғулотлари ҳам ғоят қизиқарли ва мазмунли ўтмоқда.

Шуни ифтихор билан қайд этиш керакки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети лекторий ишига жуда катта эътибор бериш билан бирга, алоҳида ғамхўрлик ва яқиндан ёрдам кўрсатиб келаётир. Лекторий машғулотларида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президенти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик О. Содиқов ва республикамизнинг бир қанча таниқли олимлари турли мавзуларда лекциялар ўқишмоқда.

Республика «Билим» жамияти ташкилотлари меҳнаткашларга идеологик таъсир кўрсатиш соҳасини тобора кенгайтириб бораётирлар. Илмий-назарий семинарлар, конференциялар, савол-жавоб кечалари, таниқли кишилар билан, уруш ва меҳнат қаҳрамонлари билан учрашувлар, турли билимларнинг пропагандаси бўйича кунлар ва ҳафталиклар ўтказиш одат тусига кириб қолди.

Илмий-методик советларимиз КПСС XXV съездига ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездига бағишлаб билимлар пропагандаси бўйича сезиларли ишлар олиб бораётир. Республика правлениеси қошидаги йигирма тўртта илмий-методик совет составида 7650 олим, билимларнинг турли тармоқлари бўйича лектор-методистлар ишлаб туришибди. Улар сафида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиклари ва мухбир аъзолари, фан докторлари ва профессорлар бор. Айниқса, кибернетика билимлари пропагандаси бўйича республика илмий-методик совет олиб бораётган ишлар диққатга сазовор. Бу совет мунтазам равишда пропаганданинг энг самарали усулларидан моҳирлик билан фойдаланмоқда. Корхоналарда, илмий-тадқиқот институтларида, конструкторлик бюроларида, олий ўқув юртларида, техникумларда, республика шаҳар ва қишлоқларида ўтказилаётган «Кибернетика кун»лари тингловчиларда катта таассурот қолдиряпти.

Республика «Билимлар уйи»да ҳам катта ва ранг-баранг тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилаётир. Бу ерда «Ўзбекистон съезддан—съездгача», «Ўзбекистон тўққизинчи беш йилликда» сингари циклли лекциялар ўқилмоқда. «Билим» фотостудиясида фотокўргазма ташкил этилди.

КПСС XXV съездига тайёргарлик кўриш даврида бошланғич ташкилотлар қимматли ташаббуслар билан чиқаётганлиги, айниқса, қувонарлидир. Самарқанд Давлат университетининг бошланғич ташкилоти Пахтачи районидаги «Самарқанд» колхози бошланғич ташкилотини ўз оталиғига олди. Шунга эришмоғимиз керакки, барча район, шаҳар, область ташкилотлари, республика илмий-методика совети ва секцияси қишлоқ лекторларини ўз оталиқларига олишсин. Бунинг учун олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, илмий-тадқиқот институтлари, тажриба станциялари ва лабораторияларнинг колхоз ва совхозлар бошланғич ташкилотларига оталиқ қилаётган иш тажрибасини кенг ёйиш лозим.

КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди шарафига бағишланган лекция ва суҳбатларни тинглашга бўлган қизиқиш тобора ортмоқда. «Билим» жамиятининг муҳим вазифаларидан бири пропаганданинг сифати ва самарадорлиги учун курашишдан иборатдир. Лекция пропагандасининг ғоявий-назарий даражасини, унинг таъсирчанлигини оширишнинг асосий йўли лектор кадрлар составини сифатини яхшилашга, лекторларга кундалик ёрдамни кучайтиришга, илмий-методик ишларни мунтазам такомиллаштиришга боғлиқ. Шу муносабат билан республика жамияти правлениеси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қошидаги Олий партия мактаби базасида шаҳар ва район жамияти ташкилотлари масъул секретарлари курсини ташкил этди. Ўтган йилнинг ўзида республикада 830 мартадан ортиқ илмий-назарий ва илмий-амалий семинарлар, конференциялар бўлиб ўтди, уларда салкам эллик минг лектор ўз билимларини оширди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, пропаганданинг сифатини, ғоявий-назарий ва методик даражасини тубдан яхшилаш учун ҳали катта ишларни амалга оширишга тўғри келади. Жамият барча аъзоларининг лекция пропагандасига фаол иштирок этишини тўла таъминлашдек муҳим вазифа ҳам турибди. Балиқчи, Бўз районларида, Самарқанд областида жамият аъзолари лекция пропагандасининг аҳамиятига етарли эътибор бермаётирлар. Бундай ачинарли аҳволга чек қўйиш керак. Баъзи жойларда лекция пропагандасига зиёлилар ва мутахассисларнинг кенг қатлами тўла жалб этилмаётир. Лекторларга эътибор ҳамма жойда бир хил деб бўлмайди. Лекторлар иш тажрибаси кам ўрганилади ва бу тажрибаларни ёйишга етарли аҳамият берилмайди. «Билим» жамияти ташкилотларининг вазифаси лектор кадрларнинг назарий савиясини мунтазам ошириб боришдан иборат.

КПСС XXV съездига тайёргарлик, ундан сўнг съезд қарорлари ва материалларини ўрганиш совет кишиларини — социалистик она-Ватанимизнинг содиқ ватанпарварларини ва изчил интернационалистларни коммунистик руҳда тарбиялаш бўйича олиб бориладиган ишлар учун янгидан-янги, бутунлай қулай имкониятлар яратиб беради.

С. ЗИЁДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси раиси, республика Фанлар академияси академиги.

БУНЁДКОРЛИК ПРОГРАММАСИ

КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленуми қарорларини, «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисидаги партия XXV съездига лойиҳасини институтимиз профессор-ўқитувчилари ва студентлари якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар, партиямизнинг ана шу ҳужжатлари юзасидан ўзларининг қимматли фикр ва мулоҳазаларини билдирмоқдалар, улар бу ҳужжатларда улкан бунёдкорлик ишлари программасини, совет халқининг ғайрат-шижоати ва ватанпарварлик ҳаракати жўш ураётганини яққол кўрмоқдалар.

Тошкент Давлат педагогика институти ижтимоий фанлар кафедралари КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленуми материаллари ҳамда КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасини республика студент-ёшлари ва меҳнаткашлари ўртасида тарғиб-ташвиқ қилиш ҳамда тушунтириш бўйича аниқ тадбирлар ишлаб чиқдилар. Ҳозирги вақтда институт ўқитувчилари КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил декабрь Пленуми материаллари ва партия XXV съездига лойиҳаси бўйича барча кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларнинг битирувчи группаларида мазмунли лекциялар ўқимоқдалар ва мароқли суҳбатлар ўтказмоқдалар. Айниқса, партия XXV съездига лойиҳаси бўйича тушунтириш ишлари студентлар ётоқхоналарида, шахсий квартираларда яшовчи студент йигит-қизлар ўртасида муваффақиятли олиб борилаяпти.

Илмий коммунизм кафедрасининг бир гуруҳ ўқитувчилари ва аспирантлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг кўрсатмаси бўйича Хоразм областида бўлишди. Улар бу ерда область меҳнаткашлари ўртасида «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг истиқболлари тўғрисида» лекциялар ўқидилар ва докладлар қилдилар. Кафедра доцентларидан И. Тожиев, А. Носиров, Ю. И. Каплун оталиқдаги Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» совхозига ва Тошкент область Пискент районидаги 83 ва 26-қишлоқ мактабларига жўнаб кетишди. Бу ерда улар КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисидаги партия XXV съездига лойиҳаси бўйича суҳбатлар ўтказдилар ва лекциялар ўқидилар. Институт доцентларидан С. Шодмонов, М. Турғонов ва А. Д. Зимин Тошкент шаҳрида кенг меҳнаткашлар ўртасида катта тушунтириш ишлари олиб бормоқдалар.

С. НОСИРХЎЖАЕВ.

ИЛҒОР ИШ УСУЛИ САМАРАСИ

«Металл маҳсулотларининг сифати яхшилансин ва хиллари кўпайтирилсин, рангли металлар прокатининг янги тежамли профилларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилсин. Қуйиш ва прокат қилиш методларини қўшиб ишлатиш йўли билан мис катанкалар, алюминий енталар, қувурлар ва прокатнинг бошқа турларини ишлаб чиқариш кенгайтирилсин», — дейилади ўнинчи беш йиллик лойиҳасида. «Ташкенткабель» заводи коллективи ишлаб чиқариш технологиясининг бу илғор усулини тўққизинчи беш йилликдаёқ ўзлаштириб олган. Улар қуйиш ва прокат қилиш методларини қўшиб ишлатиш йўли билан мис катанкалар тайёрлашни кенг йўлга қўйдилар.

КПСС XXV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақада актив қатнашаётган корхона коллективи якунловчи йил сўнггида пландан ташқари 12 миллион сўмдан кўпроқ маҳсулот реализация қилди. Ҳозир завод ишчилари съезд олди вахтасида тер тўкяпти. Суратда: мис катанкалар ишлаб чиқариш цехидан кўриниш.

Г. Пун фотоси. (УзТАГ).

МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ

Нархнинг нима эканлигини тушунтириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Барча савдо нуқталарига прейскурантлар осиб қўйилган. Истаган вақтингизда у ёки бу молнинг қанча туришини, у ёки бу хизматга қанча ҳақ тўлаш лозимлигини билишингиз мумкин. Лекин нархлар замирида шундай нарса борки, уни бир қарашда сезмаслик мумкин...

Маълумки, ҳар бир корхонанинг иқтисодий фаолиятида пул жамғармасини ўстириш суръатларини таъминлаш муҳим роль ўйнайди.

Баъзи хўжалик раҳбарлари ўз корхоналарида пул жамғармасини ўстириш суръатларини таъминлашнинг осон йўлларини қидиришади. Бунинг учун баъзан нархлар ҳақидаги давлат интизомини ё билиб, ё билмасдан бузадилар. Яъни, ўзлари ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг нархини оширадилар. Қарабсизки, улар илғорлар қаторида юришади. Бундан ташқари фойда устига фойда оладилар. Моддий рағбатлантириш фондига ўтказиладиган маблағнинг ҳажми ошади. Нима учун шундай бўляпти?

Республикамиздаги айрим саноат корхоналарининг бошлиқлари янги хил буюмларни ишлаб чиқаришга киришишдан олдин унинг лойиҳа нархини белгилашда кўпгина хатоликларга йўл қўйяптилар. Улар тайёрланаётган маҳсулотнинг таннархини унинг оммавий суратда ишлаб чиқариладиган вақтда кетадиган сарф-харажатдан эмас, балки янги буюмни ўзлаштириш жараёнида бўладиган харажатдан чиқармоқчи бўладилар. Табиийки, янги буюмни ўзлаштириш жараёнида кетган харажат кўпроқ бўлади. Бир қатор корхоналарда сарф бўлган моддий ва меҳнат харажатларини билиб туриб ошириб кўрсатадилар, рентабелликнинг асосланмаган юксак даражасини белгилайдилар, айрим жойларда эса жўрттага ҳисоботларда арифметик хатоларга йўл қўядилар. Бундай хатоларнинг кўлами қай даражага бориб етганини қуйидаги рақамлардан ҳам билса бўлади.

Республика нарх белгилаш органлари тасдиққа қўйилган нарх-наво лойиҳаларини кўздан кечираётганларида 1650 та ҳужжатда сарф қилинган маблағнинг ошириб кўрсатилганлигини қайд қилдилар. Буни бир йиллик маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмига айлантирсак, 24,4 миллион сўмни ташкил қилади.

Нарх-наво интизомини бузиш ҳоллари, айниқса, Бинокорлик материаллари саноати, Енгил, Маҳаллий ва Озиқ-овқат саноати министрликлари, Мебель ва ёғочни қайта ишлаш саноати бошқармаси, «Узглавлеспром» бошқармаси корхоналарида рўй бермоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат нарх комитети айрим саноат корхоналарининг ўз техника-иқтисодий кўрсаткичларини ҳамда молиявий аҳволларини нарх-наво интизомини бузиш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг нархини ошириш ҳисобига яхшилашга интилаётганликларини очиб ташламоқда.

Тайёрланаётган буюмларнинг нархини белгиланган нормадан ошириб кўрсатиш, эҳтимол, баъзи хўжалик ходимларига осон кўринар. Лекин ойни этак билан ёпиб бўлмағанидек, уларнинг қилмишлари эртами-кечми фош қилинади. Бундай корхоналарга нисбатан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат нарх комитети иқтисодий чора кўраётир. Алдамчилик йўли билан обрў орттираётган корхоналарнинг олган фойдаси давлат бюджети ҳисобига ўтказиб юборилмоқда. Тўққизинчи беш йилликда давлат бюджети ҳисобига ўтказиб юборилган фойда 8 миллион сўмдан ошиб кетди. Булар қандай корхоналар?

Республика Маҳаллий саноат министрлигига қарашли Самарқанд маиший хўжалик буюмлари заводи 1974 йилда ўз маҳсулотларининг нархини 30 минг сўмга ошириб кўрсатган эди. Республика нарх идоралари бу маблағни давлат бюджети ҳисобига ўтказиб юборди. Товар маҳсулот ишлаб чиқариш плани 95,3 процентга туширилди. Фойда кўриш плани эса 107,2 дан 101,3 процентга туширилди. Ўтган йилнинг ўзида Каттақўрғон ғишт заводи ишлаб чиқарган маҳсулотларини 169 минг сўмга ортиқча сотди. Мазкур фойда ҳисоботдан чиқариб ташлангач, маҳсулот ишлаб чиқариш плани 102,9 процентдан 91,2 процентга тушиб қолди. Фойда олиш плани эса 122,4 процентдан 28,2 процентгача қисқариб кетди. Яъни, ҳамма томони «гуллаб-яшнаётган» завод қисқа муддатда қолоқ ва зарар кўраётган корхонага айланди. Бунинг ҳаммасига бир қарашда унча сезилмайдиган «осон йўл» сабабчи бўлди.

Юқоридаги мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Самарқанд чўян қуйиш заводи раҳбарлари 1974 йилда ўз маҳсулотларининг нархи устига 365 минг сўмни қўйиб юборди. Сирлари фош бўлгач, уларнинг маҳсулот ишлаб чиқариш планлари бор-йўғи 64,6 процентни ташкил қилди, холос. Фойда олиш плани эса «ноль» атрофида қолди. Олмалиқ рўзғор химияси заводи раҳбарлари ҳисоботдаги кўрсаткичларини 400 минг сўмга ошириб юбордилар. Улар эндиликда ўз қилмишлари учун муносиб жазо оладилар. Мазкур корхона раҳбарлари калькуляциянинг иккита ҳисоботини тайёрлашган. Бирини юқори ташкилотларга, иккинчисини эса Давлат нарх комитетига жўнатишган. Кўзбўямачилик бундан ортиқ бўладими?

Тўққизинчи беш йиллик давомида яна кўпгина корхоналар тайёрланаётган маҳсулотларнинг нархини оширишга уриниб кўришган. Алдоқчилик йўли билан фойда олиш кетидан қувган корхоналар билан танишиб қўйинг: Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлигига қарашли «Автодормехбаза» ишлаб чиқариш тресті 195 минг сўмлик, Тошкентдаги «Ўртоқ» кондитер фабрикаси 159 минг сўмлик, Янгийўл қандолатчилик-хамиртуриш бирлашмаси 166 минг сўмлик, Самарқанд электр механика заводи 117 минг сўмлик, Тошкентдаги 1-ун комбинати 187 минг сўмлик, пластмасса буюмлари заводи 674 минг сўмлик, Наманган ва Фарғона ун комбинатларининг ҳар бири 102 минг сўмликдан, Лангар кон бошқармаси эса 227 минг сўмлик ортиқча фойда олмоқча бўлишган.

Буларнинг ҳаммаси хўжалик раҳбарларида топширилган иш учун масъулият ҳисси камайиб кетганлиги, кўпгина министрлик ва идораларда иқтисодий иш олиб бориш, янги нархларни белгилаш ва қўллаш юзасидан назоратнинг сусайиб кетганлиги туфайли содир бўлди.

Нарх-наво — жуда нозик ва мураккаб қуролки, жуда эҳтиёткорлик билан муомала қилиш керак. Шунинг учун ҳам айрим хўжалик раҳбарларига нарх ҳақидаги давлат интизомини бузиш қонунни менсимаслик эканлигини эслатиб қўймоқ жоиздир. Чунки улар ўз қилмишлари билан биринчи навбатда давлатга жиддий зарар етказадилар.

КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳаси барча совет кишилари каби иқтисодчилар, хўжалик ходимларида катта қизиқиш уйғотди. Биз Асосий йўналишлари лойиҳасини кенг ва атрофлича муҳокама қилиб, қўллаб-қувватлар эканмиз, **пул жамғармаларни тақсимлаш механизми такомиллаштирилиши керак**, деб ҳисоблаймиз. Шунинг учун ҳам лойиҳанинг 2-бўлим, бешинчи пунктига **«Корхоналар ва ташкилотларнинг олаётган фойдалари қайси йўллар билан келаётганлиги қаттиқ назорат қилинсин»** деган сатрларни киритишни таклиф қиламиз.

В. ДОЛГИХ.
иқтисодчи-журналист.

РОССИЯДА 1905—1907 ЙИЛЛАРДАГИ РЕВОЛЮЦИЯНИНГ 70 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Латвиянинг Лиепая шаҳрида «Искра» газетасининг Балтика бўйида катта яширин кутубхоналаридан бири ва яширин босмахонаси бўлган. Шу ерлик ўлкашунос С. А. Корклиш ана шу номаълум тарихий фактлар тўғрисидаги маълумотларни топди.

У архив маълумотлари асосида шаҳарда таниқли латиш социал-демократи В. Гиршберг бошчилигидаги революцион яширин ташкилот иш кўрганлигини ҳужжатлар билан кўрсатди. Мисол учун ҳаваскор тарихчи топган полиция протоколида мана бу гаплар айтилади: «Вульф Якопман-Якобсоннинг уйида (ташкилотнинг аъзоларидан бири) жуда кўп жиноий нашрлар, босмахонада босилган ва гектография усули билан босилган кўпгина варақалар бўлган». Охранка мусодара қилган 119 нусха «Искра» орасида В. И. Лениннинг «Кризис сабоқлари», «Сиёсий агитация» ва «Синфий нуқтаи назар» сарлавҳали мақолалари босилган сонлари ҳам бўлган.

С. А. Корклиш топган ҳужжатлар биринчи рус революцияси арафасида Лиепая марксистлари РСДРПнинг Петербург ташкилоти ва Москва ташкилоти билан, шахсан Н. Э. Бауман билан яхши йўлга солинган алоқада бўлганликларини, партиянинг Россия марказий губернияларига «Искра» газетасини етказиб беришдек масъулиятли вазифаларини бажарганликларини, партия II съезди делегатларининг яширин равишда чет элга чиқиб кетишларига ёрдам кўрсатганликларини ҳам яққол исбот қилади.

В. И. Ленин Кавказ, Лодзь, Одесса, Либаваддаги революцион курашни таърифлаб, булар «...Пролетар қаҳрамонлиги ва халқ ташаббусининг намуналаридир...» деб ёзганди.

С. А. Корклишнинг кўп йиллик изланиш материаллари босишга тайёрланаётган ва шаҳарнинг шонли ўтмишига, шаҳар аҳолисининг ўз меҳнати билан революцион ва жанговар анъаналарини кўпайтираётган ҳозирги авлодига бағишланган китобга киритилади.

Лиепая, Латвия ССР.

В. РУДНЕВ,
(ТАСС мухбири).

ПАРТИЯ СЎЗИ — ОММАГА

ҚУВА, (Фарғона области), 13 январь. (ЎзТАГ). Шу кунларда Қува районидаги бир ярим мингдан зиёд агитатор, сиёсий ахборотчи ва пропагандист КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳасини қишлоқ меҳнаткашларига тушунтирмоқдалар.

Механизатор Солижон Хожиматов Димитров номли колхозда мароқли суҳбат ўтказди. Колхозчилар суҳбат давомида ўз фикрлари ва режаларини сўзлаб бердилар. Улар қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида партиянинг меҳрибончилигига жавобан «оқ олтин», гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни тобора кўпайтиражакларини тўғрисида гапирдилар. Колхоз гектар бошига ҳосилдорликни 1975 йилдагига нисбатан тўрт центнер ошириб, 48 центнерга етказишга қодир эканлиги тўғрисида ишонч билдирилди.

Димитров номли колхозда партия ташкилотининг ташаббуси билан КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасини ўрганиш юзасидан лекторий тузилди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

15 ЯНВАРЬ — СССР ВА МХР ЎРТАСИДАГИ ДЎСТЛИК, ҲАМКОРЛИК ВА ЎЗАРО ЁРДАМ ТЎҒРИСИДАГИ ШАРТНОМАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ

БУЗИЛМАС ДЎСТЛИК

Бугун бу дўстликка ўттиз йил тўлди. Қардош Мўғулистон Халқ Республикаси биз билан боғлаган дўстлигимиз қирчиллама ёшда! Кун чиқарда қуёш бешиги деб аталмиш бу ўлка энг садоқатли ва энг севимли дўст қўшни мамлакатларимиздандир. Мўғулистон бизнинг мамлакатимизни ўз оғаси, катта дўсти деб билади. Шу сабабдан уни халқи ер деб юритади. Октябрь революциясининг дастлабки кунлариданоқ тақдирини биз билан билди, Октябрь байроғи унга осмон йўли бўлди, машъала бўлиб порлади кўзи ўнгида. Энди у қуёш бешиги деб Октябрь байроғини атади, мамлакати бошида ҳаммадан аввал отгувчи тонг, ҳаммадан олдин уйғотувчи қуёшмас, ҳаммадан баланд Октябрь байроғи олиб келди бизга бахт, деди. Тақдирини социалистик тузум билан, Ленин даҳоси ғалаба қилган тузум мамлакати халқлари тақдири билан мангу боғлади ва бу йўлда — социалистик тараққиёт йўлида ҳеч кимдан, ҳеч нарсадан кам бўлмади. Октябрдан илҳомланиб қозонган ғалабаси уни халқаро миқёсда нуфузини кўтарди, баркамоллиги ва зиёдалигини танитди! Жуда кўп синовлар, жанговар синовлар, халқ фаровонлиги учун курашнинг катта ва оғир йўллари унинг тупроғидан ҳам ўтди. Биринчи, Иккинчи Жаҳон урушлари, япон милитаристларига қарши қирқ, бешинчи йилги курашлар унга катта синов бўлди. Ҳаммасида ҳам ғолиб чиқди. Чунки, танлаган йўли, танлаган дўсти садоқатли ва тўғри эди. У мана шундай қаттиқчиликлар билан тинчлик, маъмурчилик кунларини келтирди ўзига. Техника тараққиёти унинг корхоналари, далалари, йўл ва осмони узра шараф йўлини белгилаб берди. Совет мамлакатининг иттифоқчи республикалари билан яқиндан тутган дўстлиги, оға-инилиги бепоён тупроғини коммунистик қурилишлар диёрига айлантириб юборди. Аймоқларнинг чексиз биёбонларида янги ерлар очилди, йирик-йирик давлат хўжаликлари бунёд бўлди, қолоқ чорвачилик мамлакати саноатлашган аграр мамлакатга айланди. Дархон комплекслари ва бошқа йирик, муҳим саноат базалари майдонга келди. Чорвани ўқимишли ёшлар, билимдон Мўғулистон ревкомсомоли азаматлари қўлга олди, ўттиз минглаб ёшлар ўрта мактабларни битирибоқ ҳаётга йўлланма олмоқдалар. Шундай қилиб, мамлакат ёшариб кетди, 1975 йил статистикаси мамлакат аҳолисининг ярмидан кўпи социалистик қурилишларимизнинг дастёрлари, уларнинг ҳаммаси ёшлар, деб эълон қилди. Мамлакат бешинчи беш йиллигининг муваффақиятлари ҳам уларсиз бўлмади. Булар ҳаммаси енгилмас ва мангу барҳаёт дўстлигимиз туфайлидир, совет — мўғул дўстлигидан мамнунлигини айтар экан. «Узилмас биродарлик алоқаларимиз, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев, — ҳар иккала партиямизни тағин ҳам бирлаштиради. ....Профсоюз, хотин-қизлар, ёшлар ва бошқа оммавий ташкилотларимизнинг доимий алоқалари ва ҳамкорликлари шунга олиб келмоқдаларки, мамлакатларимизнинг минглаб, ўн минглаб меҳнаткашлари бир-бирлари билан ҳамиша ҳамжиҳатликда яшамоқдалар. Шундай қилиб, улар дўстлигимизнинг теран томирларини тағин ҳам мустаҳкамламоқдалар». Мўғулистон халқининг раҳбари ўртоқ Ю. Цеденбалнинг Совет — Мўғулистон дўстлиги ҳақидаги қуйидаги гаплари бунинг айни гувоҳидир: «Ҳа, биз ҳамиша бирга бўлганмиз, ҳамиша биргамиз, ҳар қандай синовларда ҳам! Жанговар йиллари — ягона экипаж, тинчлик учун кураш йиллари — ягона бригада бизни бир мақсад атрофига бирлаштирди, ғалабадан ғалабага олиб ўтди!».

Ўзбекистон билан Мўғулистон орасидаги дўстлик алоқалари мевалари ҳам ана шу қутлуғ ҳамкорлик ва ҳамжиҳатликлар тимсолидир. Биз бу ғайрат — ташаббусни ўз кўзимиз билан кўриб қувондик. Ўзбекистон ССР маданияти кунлари Мўғулистон тупроғида ўтказилар экан, биз бу қадрдонлик, қардошлик, меҳмоннавозликнинг нақадар самимий ва сидқидиллигига гувоҳ бўлдик. Меҳнатсевар, ғоят меҳнаткаш мўғул халқи деҳқони, чорвадори, ишчи ва бинокори ўз дўстининг ҳаёти, иши билан нақадар яқин танишлигини, бу ҳамкорлик ва дўстликнинг нақадар катта аҳамияти борлигини, унинг дунёвий зарурлигини ҳис қилишини чуқур фаҳм этдик. Биз бошқа қардош халқлар қатори ўзбеклар ҳам катта-катта қурилишларга қад бағишлаётганларини кўрдик, узоқ-узоқ аймоқларда янги мактаб биноларига пойдевор қўяётганлар қувончига шерик бўлдик. Мамлакат шимолида — Даланзадгард, шарқида — Булгансомон, жанубида — Арвайхэр аймоқлари ўзбек деҳқонларини, бинокорларини, кончиларини, илмий мутахассисларини яхши билишади, уларнинг ҳамжиҳатликларидан қувониб, завқи-шавқ билан ҳикоя қиладилар. Жанубий гобилликлар бизнинг Фарғонани томоша қилиб, буларнинг кўкламини ҳам симаб кўрмоқчи бўлдилар, бизнинг ишлабчиликларимизнинг кўчат ўтқазиш ишларини бошлаб юбордилар, биз улар билан бирга дарахт ўтқаздик, — деб таъкидлади улар.

Мўғулистонда Қийбат Долгоз деган қўшиқ бор. Уни мамлакатда билмаган ҳам, севмаган ҳам йўқ, дейдилар. Бундай қўшиқларни бизда Жуманбулбул, Фозил Йўлдош шоирлар севиб бахши дейишади. Улар Хурчи дейилади экан. Долда-Хурчи куйлаганда булдуруқлар тўхтаб, тўрғайлар учиб тушар экан. Биз Гобига кириб борганимизда элати олдида дўмбира билан кутиб олди. У, шундай катта завқ билан куйладики, Мукаррамахоним қизлари беихтиёр ўйинга тушиб кетишди. Адабиётимиз, — деди буни кўриб, таниқли мўғул ёзувчиларидан бири Эрдэнэ, — кўпроқ халқ эпосларига яқин афсоналар, эргаклар, миллий термаларга бой, бизнинг тилимизда бахшиларни «юрал», «магтаал» дейишади. Сизнинг Насриддин афандингиз сингари бизнинг ҳам афандимиз бор, уни биз Худалчи деймиз. Долда бизда ана шундай севимли киши.

Ҳали хиёбонларнинг дастлабки кўчатлари экилаётганда бу бахшининг овози айниқса тантанали янгради. Тилига тушунмадигу, аммо чиройли куйлади, дўстлигимизни, бўлажак хиёбонни мақтади. Баъзи сўзлар танишга ҳам ўхшади, «жил», «молчи», «хашак», «пишлоқ», «қумис», «қурт».. Булар ҳаммаси Олтой тоғининг нариёғидаги қўшниларимизнинг суҳбатидай туйилиб кетди. Зотан Олтой ахир бизнинггинамас, мўғулларники ҳам-ку. Унинг бир чеккаси уларга бориб тугайди.

Буни биз Улан—Батор драма театрида ҳам ҳис қилдик. Улар Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи»сини ўз тилларида кўрсатишди. Асар шундай ихлос ва маҳорат билан саҳналаштирилган эдики, агар Улан—Батордалигимиз ёдимизда бўлмаса ўзимиздагилардан фарқ қилиш қийин эди.

Машҳур мўғул ёзувчиси Удвалхоним бизни кузата туриб яхши гапирди: Ораларимиз жуда узоқ, тоғлар, чўлу биёбонлар, денгизу дарёлар бор. Аммо меҳр олдида буларнинг бари ҳеч. Меҳр эса, лочин, у бундай масофаларни эсламайди. Бир ғазалнинг икки байти, бир лочиннинг икки қанотимиз. Ана шу лочинга мангу парвоз тилайман!

Халқининг атоқли ёзувчиси Дамдин—Сурен ҳам «биз катта ерга суянамиз ва бундан фахр қиламиз, — деди, тағин қўшиб қўйди: — дунёда дўстликдан яхши фан йўқ!».

Дарҳақиқат, дўстлик фанидан кўра оқилона фан йўқдир оламда!

Туроб ТЎЛА,
Совет—Монголия дўстлик жамияти Ўзбекистон бўлими правлениесининг аъзоси.

Перу пойтахтининг минглаб аҳолиси Лимада уюштирилган тўқимачилик халқаро Тинч океан ярмаркасидаги Совет павильони билан қизиқиб танишмоқдалар.

Е. Алексеев фотоси. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **ПАРИЖ.** Франция ҳукумати составидаги ўзгаришлар бу ерда эълон қилинди. Р. Бэрр ташқи савдо министри, Ж. Де Липковски ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи министр ва А. Фоссе туризм масалалари билан шуғулланувчи министр қилиб тайинланди. Демократик марказ партиясининг раиси Ж. Леканюэ юстиция министри лавозимида қолиш билан бирга давлат министри қилиб тайинланди. Илгари фақат ички ишлар министри М. Понятовскийнинг шундай лавозими бор эди. Давлат секретарлари 22 кишидан 27 кишига етказилди.

◆ **ДЕҲЛИ.** Ҳиндистон парламентининг депутатлари қишлоқ хўжалик ишчилари ва деҳқонларнинг қарз эвазига ишлаб бериш системасини бекор қилиш тўғрисидаги қонунни маъқулладилар.

◆ **КИТО.** Эквадор президенти Гильермо Родригес Лара истеъфо берганлиги муносабати билан ташкил қилинган уч кишилик ҳукумат кенгаши министрлар кабинетининг тузилиш чораларини кўрмоқда. Бу кабинетга гражданлар ҳам киритилади. Альфредо Поведа Бурбано мамлакатдаги вазият ҳақида баёнот берди. Қуролли кучлар тўла тайёргарлик ҳолатига келтирилди.

◆ **БАЙРУТ.** Ливанда аҳвол ғоят кескинлигича қолмоқда. Қуролли тўқнашувлар тобора кенг қулоч ёзиб, янгидан-янги районларга ёйилмоқда. Кейинги кунларда миллий ватанпарварлик кучлари бирлашган отрядлари билан ўнг партиялар қуролли бўлинмалари ўртасида уруш ҳаракатлари Байрутнинг барча шарқий чеккаларида ва пойтахтнинг марказий районларида рўй берди.

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ МАНФААТЛАРИГА ЗИД ХУРУЖЛАР

ИМПЕРИАЛИЗМНИНГ РАДИОДИВЕРСАНТЛАРИ

Игирма йилдан ортиқ вақтдан бери ГФР ва Ғарбий Европадаги бошқа баъзи мамлакатлар территориясидан эфирга рус тилида ва СССР халқларининг бошқа тилларида Советларга қарши душманликдан иборат игвогарона эшиттиришлар кечаю-кундуз берилиб турибди. «Озодлик» деган риёкорона ниқоб остидаги радиостанция (РС) ишламоқда. У билан айни бир вақтда машъум «Эркин Европа» (РСЕ) станцияси социалистик ҳамдўстликнинг бошқа мамлакатларига эшиттириш бермоқда. Ҳар иккала радиомарказ эшиттиришларининг характери бир хил. Булар — ғаламислик билан танлаб олинган «ахборот», ёлғон хабарлар, ошкора туҳмат, социалистик тузум ашаддий душманларининг пропагандасидан иборат.

Афсуски, бу иш тобора кенгайиб бораётганлигини айтиб ўтишга тўғри келади. Бултур «Озодлик» радиостанциясининг хўжайинлари яна учта эшиттириш канали очиб, эфирга ёлғон тарқатиш соатларини кўпайтирди. Ўнта янги передатчик сотиб олинди. Агар 1975 молия йилида иккала радиостанциянинг бюджети 50 миллион доллар бўлган бўлса, бу йил Ғарбий Германиядаги «Ди Вельт» газетаси берган маълумотларга қараганда, уларнинг бюджети 65 миллион долларгача кўпайди.

Шу сатрлар ўқилгандан сўнг РС ва РСЕнинг бутун радиодиверсион ботқоғи нақадар алғов-далғов бўлиши, уларнинг штатли ва штатсиз ҳомийлари оёғи куйган товуқдек жиғибийрон бўлишини тасаввур қилиш қийин эмас. «Ахборот эркинлиги» ва «ғояларни баҳам кўриш» тўғрисида қанчадан-қанча сўзлар айтиларкин. Аммо гап айни шундаки, мазкур радиомарказларнинг «ахборот эркинлигига» ҳам, «ғояларни баҳам кўриш»га ҳам мутлақо дахли йўқ. Улар ўз мақсадлари ва характерига кўра, Советларга қарши пропаганданинг бошқа маконларидан ажралиб туради, чунки РС билан РСЕ — асосан мафкуравий диверсиялари ва жосуслик марказларидир.

Уларнинг қароргоҳи Мюнхенда, «Энглишер гартен» кўчасидаги янгигина ремонтдан чиқарилган ва қайта қурилган 1-уйда жойлашган. Бироқ ҳар иккала марказ ҳам топшириқ ва пулни Вашингтондан олади, уларнинг ҳақиқий хўжайинлари ўша ерда жойлашган.

1971 йилдаёқ Ғарб матбуотида ҳар иккала радиостанция АҚШ Марказий разведка бошқармасининг қўпорувчилик фаолиятида қурол бўлиб хизмат қилаётганлиги фош этилган эди. Америка ва халқаро жамоатчиликнинг оммавий норозиликларидан кейин Марказий разведка бошқармаси ўзининг Мюнхендаги филиаллари билан алоқаларини ниқоблашга мажбур бўлди. РС билан РСЕ га пул бериб туриш Вашингтондаги «Халқаро радиоэшиттириш кенгаши» деб аталган ва махсус тузилган идорага расман ҳавола қилинди. Тегишли маблағларни Америка конгресси ажрата бошлади. Ҳар иккала радиомарказнинг сиёсий фаолияти учун масъулият расмий равишда давлат департаменти зиммасига юкланди. Шундай қилиб, бу радиостанциялар — социалистик мамлакатлардан «кўчиб келган эркин кишиларнинг овози» бўлган «хусусий муассасалардир» деб зўр бериб тарқатиб келинаётган афсонадан воз кечишга тўғри келди.

АҚШдаги муайян доиралар ҳийла-найранг ишлатиб, Марказий разведка бошқармасининг радиодиверсион марказларини ниқоблашга уринганликлари ҳақиқий аҳволни мутлақо ўзгартирмади. РС билан РСЕ Америка разведкасининг органи бўлган айғоқчи-тарғиботчи муассаса бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Марказий разведка бошқармаси радиоэшиттиришлар мазмунини, станцияларнинг Париждаги, Рим, Лондон, Вена ва Брюсселдаги филиаллари ишини ўз одамлари орқали тўла-тўкис назорат қилиб, белгилаб турибди. Ходимлар ишга кириш вақтида берадиган тилхат тексти шу радиостанцияларнинг «ўзига хос» характерини яққол кўрсатиб турибди. Ўз иши тўғрисидаги маълумотларни ошкор қилиб қўйган «айбдорларга 10.000 доллар жарима солинади ва улар 10 йилгача муддатга қамалади», дейилади тилхат текстида.

Хўш, бу радиостанцияларга ким раҳбарлик қилаяпти, уларнинг ишига кимлар бевосита йўл-йўриқ бериб турибди? «Халқаро радиоэшиттириш кенгаши»нинг ижрочи вице-президенти ва радиостанцияларнинг Европадаги директори қилиб ўтган йил ёздан бошлаб РСнинг собиқ бошлиғи, Марказий разведка бошқармасининг тажрибали ходими Уолтер К. Скотт тайинланди. Шу радиостанциянинг собиқ президенти, Марказий разведка бошқармасининг ўз одами ва АҚШ давлат секретарининг собиқ ўринбосари Ҳоулэнд Х. Сарджент «Озодлик»нинг мутасадди кенгаши аъзосидир.

Марказий разведка бошқармасининг штатли ходимлари ёки агентлари радиостанциянинг етакчи бўлимлари ва секторларига бошчилик қилмоқдалар. Масалан, «сиёсатни ишлаб чиқиш» бўлимининг бошлиғи — Герд фон Демминг ёки тадқиқот бўлими деб аталадиган ва аслида Совет Иттифоқи тўғрисидаги разведка маълумотларини тўплаб, анализ қиладиган ҳамда баҳолайдиган бўлимнинг раҳбари Алберт Бойтерни олайлик. Бу бўлим махсус бюллетень нашр этади ва Марказий разведка бошқармасининг турли бўлинмаларини ва НАТОнинг махсус шўъбасини умумлаштирилган разведка маълумотлари билан таъминлайди.

Роберт Редлих, Питер Дорнан, Жорж Перри, Роберт Так, Кет Буш радиостанциянинг Марказий разведка бошқармаси хизматидаги раҳбар ходимлар жумласига киради. Бу рўйхатни давом эттираверишга ҳожат йўқ, жуда кўп жойни олган бўлур эди. «Рус редакцияси»нинг бошлиғи Жон Лодейзеннигина эслатиб ўтиш лозим. 1967 йилда у Марказий разведка бошқармасининг Гармиш-Партенкирхендаги (ГФР) мактабини тамомлаб чиққач, Москвага АҚШ элчихонасининг иккинчи секретари сифатида келди. Аммо бу «ювош америкалик»нинг «дипломатия» бобидаги шуҳрати тез сўнди. У дипломатияга мутлақо алоқаси бўлмаган ишлар билан шуғулланиб турган пайтда қўлга тушди ва «номатлуб шахс» деб эълон қилиниб, СССРдан чиқариб юборилди. Лодейзен Мюнхенда пайдо бўлишигача бир оз вақт НАТОнинг Брюсселдаги қароргоҳида ишлади.

РСнинг ўзга радиостанциялар эшиттиришини ёзиб оладиган ва ГФР территориясидаги чет эл элчихоналари, миссиялари, муассасалари ўртасидаги телефон гаплашувларини пинҳон тинглайдиган бўлими бор. «Махфий мониторинг» деб аталадиган шу бўлимга Марказий разведка бошқармаси нинг ходими бошчилик қилади. Бундан бир неча вақт муқаддам ўзга радиоэшиттиришларни ёзиб оладиган бўлим, радиостанция биносидан кўчирилиб, Мюнхендаги «Макгро» казармаларига яшириб қўйилди. АҚШ армияси ҳарбий разведкасининг Европадаги бўлинмалари ҳам шу ерда жойлашганлиги маълум.

Марказий разведка бошқармаси билан ўз алоқасини яшириш манфаатларини кўзлаб, шунингдек СССРга қарши қўпорувчилик иши олиб бориш қулай бўлсин учун радиостанциянинг бир неча бўлимлари бошқа мамлакатларда жойлашган. Масалан, РСнинг собиқ «махсус лойиҳалар бўлими» ҳозир Италияда иш кўрмоқда. «Халқаро адабий уюшма» деган беозор ном билан аталувчи бўлим СССРга советларга қарши адабиёт юборишни ташкил этишга, капиталистик мамлакатларга борувчи совет гражданларига тегишли таъсир ўтказишга уринмоқда. «Китобий программа» деган шартли ном билан аталган бу бўлимнинг фаолиятига Америка разведкаси раҳбарлик қилмоқда.

Худди шу мақсадни кўзлаб, «тингловчиларни ва радиоэшиттириш самарадорлигини ўрганиш бўлими» Парижга кўчирилди. Кўп йиллардан бери унга Марказий разведка бошқармасининг ходими Макс Ралис бошчилик қилиб келмоқда. Гарчи Парижда РСнинг расмий мухбирлик пункти бўлса ҳам Ралис у ерда кўринмайди. Унинг идораси пинҳона иш кўради. Ралис ва унинг гумашталарининг вазифаси — совет гражданлари билан «алоқа» ўрнатишдан ўз агентларини турист ниқоби остида ёки бошқа йўллар билан СССРга юбориб туришдан иборат. 1973 йил октябридан бери шу бўлимнинг Лондондаги филиали хоин Финкельштейн бошчилигида ишлаб келмоқда.

«Озодлик» радиостанциясининг хўжайинлари ҳар қандай разил одамларни ҳам ишга олаверадилар. Глазенап (унинг яна бир номи Ланин), Тўлаганов (унинг яна бир номи Вели Зуннун), Пилаев (унинг бошқа номлари Павловский, Шамров, Октябрев)лар ҳаммаси ўтмишда гестапонинг ва гитлерчилар разведкасининг агентлари эдилар. Уларнинг дастидан совет ватанпарварларининг қони тўкилган эди, улар уруш йилларида совет ватанпарварларини сотган, қийнаган ва ўлдирган эдилар. Редакциялардан бирининг бошлиғи Султон Гариф Совет Иттифоқи Қаҳрамони Муса Жалилни қатл этишда қатнашган. Ҳозир ана шу сотқинлар, ана шу ҳарбий жиноятчиларнинг ҳаммаси Марказий разведка бошқармасининг агентларидир.

Эски ходимлар сийраклашиб қолаётганлиги сабабли «Озодлик» радиостанцияси ўз кадрлари сафини зўр бериб тўлдиришга уринмоқда. Янги ходимлар орасида Исроилга жўнаб кетиш баҳонаси билан СССРдан чиқиб кетган ва аслида Исроилга боришни хаёлига келгирмаган кишиларнинг баъзилари ҳам бор. Улар СССР чегарасидан ўтишлари биланоқ совет тузуми душманлари маконига интилдилар. Оқибат натижада «ҳар қандай ёмон ишнинг ҳам бир яхши жиҳати бор» деганларидек Галич, Белоцерковский ва бошқаларнинг радиостанцияда ишлаши уларнинг ҳақиқий антисовет туркини фош этишга ёрдам берди. Поймапой оқ эмигрантлар, антисоветчилар, миллатчи ташкилотларнинг «активлари» ҳам радиостанция билан ҳамкорлик қилмоқдалар. Аммо бунинг ажабланадиган жойи йўқ, чунки мазкур ташкилотлар ҳам «Озодлик» радиостанцияси сингари Марказий разведка бошқармасининг ювиндихўрларидир.

Станцияларнинг хўжайинлари ва раҳбарлари ўзларининг кун сайин шарти кетиб парти қолаётганлигини пайқаб, яна кимларга таяниш мумкинлиги хусусида бош қотирмоқдалар. Улар Пекин тарафга зориқиб назар ташламоқдалар. РС Пекин дошқозонида тайёрланган ашаддий антисовет туҳматлардан тобора кенг фойдаланаётганлиги бежиз эмас.

Шу билан бирга улар халқаро сиёсий иқлимнинг умумий юмшаши шароитида бир илож топишга, шу шароитга мослашишга, оҳангни ўзгартиришга мажбур бўлмоқдалар. Илгари антисоветчиларнинг сиёсий ақидахонаси бўлган «Озодлик» радиостанциясининг эшиттиришларини олиб боришга «умумий раҳбарлик» ишида «Совет Иттифоқидаги мавжуд системани ўзгартиришга» эришиш вазифаси бевосита ўртага қўйилар эди. Энди улар бевосита қўпорувчи гижгижлашларни ишлатмасликка интилмоқдалар. Аммо моҳият эскича қолмоқда. «Умумий раҳбарлик»нинг сўнгги нашрларидан бирида «оҳангнинг холислигини сақлаб қолиб» «совет турмушининг хира томонларини» таъкидлаш, «тингловчилар ўзлари бизга зарур бўлган хулосаларга келишлари учун салбий ҳодисаларни қайта-қайта эслата бериш» лозим деган кўрсатма берилган.

Радиостанцияда яқинда ўтказилган ўзгартишлар — штатлар қисқартирилганлиги, унинг айрим ходимлари пенсияга ёки истеъфога жўнатилганлиги, бир қанча бўлимлар бир-бирига қўшиб юборилганлиги ходимларни саросимага солиб қўяй деди. Бироқ, яқинда «РС ва РСЕ комитети»нинг президенти қилиб тайинланган Сиг Микельсон станцияларнинг Мюнхендаги ходимлари билан бўлган учрашувда бундай деди: «Мен сизларни ишонтириб айтаманки, бу чоралар «кескинликни юмшатиш» жараёни планидаги сиёсий мулоҳазалар тақозоси билан қилингани йўқ... Ҳозирча зарур бўлган ишни давом эттираберишдан иборат эски сиёсат ўз кучида қолаверади».

Бу «иш» нималиги яхши маълум. Ғарбий Германиядаги «Блеттер фюр дойче унд интернационале политик» журнали РС ва РСЕнинг ҳозирги фаолиятини шарҳлаб, уларнинг «вазифалари эскилигича қолди, бу вазифалар социалистик мамлакатларга қарши пропаганда, жосуслик ва қўпорувчилик фаолиятидан иборат», деб таъкидлайди.

Бу халқаро ҳуқуқ нормаларини, БМТ Уставини, Умумевропа кенгашида қабул қилинган аҳдномаларни қўпол бузишдан бошқа нарса эмаслиги мутлақо равшан. Маълумки, кенгашнинг Якуниловчи актида унда қатнашувчи давлатлар «шартномада қатнашувчи бошқа давлатнинг ички компетенциясига кирувчи ички ёки ташқи ишларга бевосита ёки билвосита, якка тартибда ёки коллектив бўлиб ҳар қандай аралашишдан тийилиш» мажбуриятини олганлар. Шу жумладан, мазкур ҳужжатда қўпорувчилик фаолиятига йўл қўйиш мумкин эмаслиги равшан айтилган. Марказий разведка бошқармасининг ГФР территориясидаги радио марказлари худди ана шу қўпорувчилик фаолияти билан шуғулланмоқдалар («Вашингтон пост» газетаси бу радио эшиттиришлар қайси мамлакатларга мўлжаллаб эшиттирилаётган бўлса, шу мамлакатларнинг ички ишларига аралашиш билан ҳақиқатда тенгдир», деган гапни ёзган эди).

АҚШнинг расмий муассасалари СССРга ва бошқа социалистик давлатларга қарши қаратилган ана шу қўпорувчилик фаолиятига аввалгидек йўл-йўриқ бериб, уни пул билан таъминлаб турганлиги халқаро жамоатчиликни ҳақли равишда ғазаблантирмоқда. ГФРнинг позицияси ҳам кишини жуда ажаблантиради. Бонн радиоэшиттиришлар олиб бориш ҳуқуқини берадиган лицензияларни, бинолар ва ер участкаларини ижарага топшириш тўғрисидаги шартномаларни РС ва РСЕга доимо узайтириб бермоқда. Бизнинг давримизда суверен давлат ўз территориясидан машъум ажнабий радио станциялар, Марказий разведка бошқармасининг ана шу диверсиячи марказлари бемалол фойдаланадиган аҳволга қандай тоқат қилиши мумкинлигини тушуниб бўлмайди. ГФР конституциясида «халқларнинг биргаликдаги тинч турмушини бузадиган ва шу мақсадда қилинадиган ҳаракатлар конституцияга зиддир. Бундай ҳаракатлар жазоланиши лозим», деб аниқ ёзиб қўйилган-ку, ахир.

Хуллас, «Озодлик» ва «Эркин Европа» радиостанцияларининг фаолияти Умумевропа кенгашининг Якуниловчи актига, халқаро ҳуқуқнинг элементар нормаларига, халқаро кескинликни юмшатиш ва тинч яхши қўшничилик ҳамкорлигини ривожлантириш жараёнига зид эканлиги равшан. АҚШдаги муайян муассасаларнинг иккала радиостанциянинг мафкуравий диверсияси ва разведкачилик фаолиятини давом эттиришга имкон бераётганлигига ГФРнинг шу фаолиятга йўл қўйиб қўйганлигига Хельсинкида ёзиб қўйилган принциплар муносабати билан мутлақо тоқат қилиб бўлмаслигига совет ва халқаро жамоатчиликнинг ишончи комилдир.

Бунга қачон чек қўйилади? — деган ўринли бир савол туғилади.

Ю. АЛЕШИН,
(«Правда», 13 январь).

ЯГОНА САФДА

Совет Иттифоқи ва Монголия Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги қардошларча бузилмас дўстлик катта тарихга эгадир.

Монгол халқи озодлик учун кураш олиб борган машаққатли йилларда совет солдати у билан ҳамиша бир сафда бўлди. МХРда тинч қурилиш олиб борилаётган ҳозирги кунларда ҳам совет мутахассислари монгол ишчилари, аратлари, хизматчилари билан қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда 30 йиллиги кенг нишонланаётган СССР билан МХР ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1946 йилда имзоланган Шартнома совет—монгол дўстлигини ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашда жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Бу Шартнома Монголияни иқтисодий ва маданий ривожланишида янги истиқболлар очиб берди, унинг халқаро обрўйини янада мустаҳкамлашга ёрдам берди, Узоқ Шарқда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамланишида муҳим омил бўлиб қолди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигида СССРнинг партия-ҳукумат делегацияси МХРга визит қилган вақтда 1966 йил 15 январда имзоланган дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги янги Шартнома 1946 йил Шартномасининг тарихий ва мантиқий давоми бўлди.

Ўтган ўн йил мобайнида СССРнинг техника-иқтисодий ёрдами билан ва совет қурилиш ташкилотларининг иштирокида МХРда 200 га яқин корхона ва халк хўжалигини ривожлантириш учун муҳим бўлган бошқа объектлар қурилди ва ишга туширилди. Ҳозирги вақтда совет ва монгол ишчилари ўзининг кўлами жиҳатидан ғоят катта Эрдэнэт конбойитиш комплекси қурилишини олиб бормоқдалар. Мис-молибден комбинати комплексининг асосий қисми бўлиб, жаҳоннинг ана шу хилдаги йирик ўнлаб корхоналари қаторига киради.

Монголия Халқ Революцион партиясининг раҳбарлари МХР ҳукумати, бутун монгол халқи республикада социализмнинг моддий-техника базасини қуришда, унинг маданий ривожида эришилган муваффақиятларни биринчи галда совет халқининг кўрсатаётган беғараз интернационал ёрдами билан боғламоқдалар.

Эришилган муваффақиятлар эса жуда улкан. Монголия саноати ҳозирги вақтда бир ойда бутун 1940 йилдагига нисбатан икки баравардан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Ўтган беш йилликда шу маҳсулотни ишлаб чиқаришнинг йиллик ўртача ўсиш суръати 10 процентни ташкил этди. Нисбатан яқиндагина деҳқончилик умуман бўлмаган мамлакатда ҳосилдорлик йил сайин ўсиб бормоқда. Монголия ўзини ғалла билан таъминлабгина қолмай, шу билан бирга уни бошқа мамлакатларга чиқармоқда. Чорва моллар туёғи кўпаймоқда. Ёш қорамолларнинг ҳар йилги ўсиши беш йил мобайнида ўрта ҳисобда 8 миллион бошдан ошиб кетди. СССР билан Монголияни иқтисодий ҳамкорлиги кенгайиб, тобора комплекс хусусият касб этмоқда. Совет Иттифоқи эндиликда МХРга халқ хўжалигининг бутун-бутун тармоқларини вужудга келтиришда кўмаклашаётир.

Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасида доимо мустаҳкамланиб бораётган алоқалар янги социалистик типдаги халқаро муносабатлар намунаси бўлиб қолмоқда.

А. ЧЕРНЕЦКИЙ,
(АПН).

Улан-Батор.

РЕКЛАМА ҚУРБОНИ

Яқинда Мюнхен муниципалитети депутатларидан бир группасининг Ғарбий Германия телевидениесига ёзган хати ҳамманинг диққатини ўзига жалб қилди. Шаҳар корчонлонлари кўпгина теледетективлардаги воқеалар Мюнхенда акс эттирилишига қарши чиқдилар. «Бизнинг шаҳримиз, — деб ёздилар хафа бўлган депутатлар, — ГФРда ва бошқа қўшни мамлакатларда Бовария Чикагоси сифатида шуҳрат қозонмоқда. Аслида эса, бизда содир бўлаётган жиноятлар сони Гамбург, Франкфурт ва Кельндаги жиноятлардан кўп эмас». Шунда телевидение баъзи детектив сериялардаги воқеаларни Бовария пойтахтидан бошқа шаҳарга, ҳеч ким хафа бўлмаслиги учун фараз қилинган Н-шаҳрига кўчиришга ваъда берди. Аммо Мюнхендаги «БМВ» автоконцерннинг реклама бўлими бу қарорга ҳам қарши чиқди. Гап шундаки, кўпгина бовар телевизион детективларида телефильмдаги гангстерлар Мюнхен маркаси қўйилган юқори тезликдаги машиналардан фойдаланар эканлар. Бу эса концерн эгаларининг фикрига кўра ажойиб реклама бўлиб хизмат қилади.

Н. ПОРТУГАЛОВ,
(АПН).

Ахборот

НАМАНГАН

БОҒЛАР ЕР ТАНЛАМАЙДИ

Шредер номидаги республика боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-текшириш институтининг Наманғандаги таянч пунктида субтропик ўсимликлар ҳамда манзарали дарахт кўчатлари қаламчаларини кўпайтириш йўлида кўп йиллардан бери амалга оширилаётган илмий тадқиқотлар яхши самаралар бермоқда. Областнинг колхоз ва совхозларига етказиб берилаётган ана шундай ноёб дарахт кўчатларининг тури йил сайин кўпаймоқда. Ҳозирдаёқ улар хили 18 тага етди.

Таянч пунктида лимон, апельсин, шарқ хурмоси ҳамда анордан мўл ҳосил олинмоқда. 1975 йилда 4500 дона лимон, 5 тонна шарқ хурмоси ва бошқа хил мевалар етиштирилди. Таянч пункт ходимлари тажрибаси асосида иш юритган Уйчи районидаги ўсимликларни ҳимоя қилиш отряди участкасида ўстирилган 20 туп лимон дарахтидан 1500 дона мева олинди. Наманган районидаги Тельман номли колхоз теплицасидаги 500 туп лимон дарахти ҳам шиғил-шиғил ҳосил тугди.

ХАРИДОРГИР МАҲСУЛОТЛАР

Наманган консерва заводида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар мамлакатимиздаги 200 дан ортиқ адресга юборилмоқда. Бу ерда тайёрланаётган мева ва сабзавот консерваларига айниқса Урал ва Узоқ Шарқдан кўплаб буюртмалар олиняпти.

Корхонанинг маҳсулот реализация қилиш географияси янада кенгаймоқда. «Колимторг»нинг Индигир идорасидан 340 минг банка маҳсулотга буюртма олинди. Шундай қилиб, Сибирь дарёси— Лена соҳилидаги шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари янги йилдан бошлаб наманганликлар туҳфасини ола бошладилар.

ВИСТАВКА ДИПЛОМИ

Яқинда Ереван шаҳрида Бутуниттифоқ ёш филателистларнинг III виставкаси ташкил этилди. Унга бундан илгари республика ва область виставкаларида намойиш қилинган 400 та коллектив ҳамда шахсий коллекция тақдим этилди.

Ереван виставкасида Поп районидаги В. Терешкова-Николаева номидаги мактаб ёш филателистлари ҳам ўз коллекциялари билан қатнашдилар. Улар тўплаган коллекцияда комсомолнинг Улуғ Ватан урушида кўрсатган жасоратини акс эттирувчи маркалар асосий ўрин эгаллайди.

Поплик ёш филателистлар жюри томонидан диплом билан тақдирландилар.

ҚАРДОШ ДЎСТЛАРИМИЗ УЧУН

Тўрақўрғон трактор ремонти заводи областдаги кенжа корхоналардан бири. Завод «Узсельхозтехника» район бирлашмаси базасида ташкил этилганига эндигина икки йил бўлди. Шунга қарамай, ҳозирдаёқ самарали натижаларга эришилди. Ишлаб чиқаришда қўлга киритилган ютуқлар эвазига ўтган йилнинг учинчи кварталида «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси, қишлоқ хўжалик ва тайёрлов ходимлари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофоти билан тақдирландилар.

1975 йилнинг охирги кварталида бу ерда йилига бир минг тонна маҳсулот берадиган чўян қуйиш цехи ишга тушди ҳамда минерал ўғит юклайдиган «В-650» механизмини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Янги механизмнинг асосий қисми қардош Украина ва Литва республикаларига жўнатилмоқда.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БИЗ — ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРМИЗ

БЕАРМОН

Ҳозир қарилик гаштини сураётган, 75 баҳор гувоҳи— эр-хотин Андрей Андреевич Витта ва Катерина Витта Юқори Чирчиқ районидаги Болта қишлоғига кўчиб келганларида 31 ёшда эдилар. Ўша йили умри шоликорлик билан ўтган қишлоқ деҳқонлари колхоз тузиб, шоли экишга тайёргарлик кўраётган 1932 йилнинг баҳор фасли эди. Андрей Андреевич колхоз раиси Қолди Суерев ҳузурига келиб, мақсадини айтди:

— Ота-боболаримизнинг касби шоликорликмас. Қўлимдан келадиган ота ҳунарим—чилангарлик, дурадгорлик, бинокорлик, шоферлик...

Қишлоқда бундай ҳунар эгалари бўлмаганлигиданми раис қувониб кетди:

—Сиз ўз касби-корингиз бўйича ишланг, хотинингиз бизнинг аёллар билан шоли экиш сирини ўрганади...

Раиснинг сўзидан мамнун бўлган Андрей Андреевич эртасигаёқ иш бошлаб юборди. Биринчи бўлиб устахона қурди. — «Менинг ҳунаримни ҳавас қилганлар бўлса, айтинг ўргатаман», — деди ўшанда раисга.

Шундай қилиб, Сатторқул, Бозорбой, Ёқуб ва яна бир қанча шоликорлар Андрей Андреевичга шогирд тушиб, ҳунар ўргана бошладилар. Янги тузилган «Коммунизм» колхозида усталар бригадаси ташкил топди. Бригадир қилиб Андрей Андреевич тайинланди. Қурилиш бригадаси колхоз учун идора, янги кўчиб келганларга уй-жой қура бошлади. Кузгача 50 дан ортиқ арава ясадилар. Катерина эса, овул аёллари билан шоли экишга киришиб кетди. Андрей Андреевич ҳам уйли-жойли бўлиб қолди. Колхоз сигир берди.

Меҳнатсевар бу оила қисқа вақтда боғ-роғ барпо қилди. Шоликорлар биринчи марта помидор, карам, картошкани мана шу оила томорқасидан чиққан ҳосилдан татиб кўришди. Чилангар уста энди соҳибкор, полизчи деган номга эга бўлиб қолди. У янги рўзғор аъзоларини томорқага сабзавот экишга ўргатди. Уларнинг иши юришиб, бахтига бахт қўшилди. Фарзанд кўришди. Унга Марям деб исм қўйишди.

Районда йил сайин мустаҳкамланиб, бой хўжаликка айланиб бораётган янги колхоз раҳбарларининг ўзлари Андрей Андреевичнинг олдига келиб, «ҳунарингни бизга ҳам ўргат», дейдиган бўлишди. Қисқа вақт ичида райондаги «Ленин йўли», «Қизил ғайрат», «Қайтмас» каби бир қанча колхозларда чилангарлик устахоналари қурилди. Андрей Андреевичга шогирд бўлганлар энди ўзлари арава ясай бошладилар. Витталар оиласи иккинчи фарзанд — Катяни кўрганда қишлоқ аҳолисига катта тўй қилиб берди. Шундан кейин Андрей Андреевични қишлоқдагилар «Андрей қозоқ» деб атайдиган бўлишди. Унинг қизлари рус мактаби бўлмагани учун қозоқ тилида ўқишди. Бутун оила аъзолари қозоқ урф-одатларига ўрганиб кетишди. Тўй маросимлари уларсиз ўтмайдиган бўлиб қолди.

Давлат колхозга «ГАЗ-АА» машинасини бериши билан Андрей Витта шоферлик қилди. Машиналар сони кўпая боргач, колхозда гараж, машина ремонт қиладиган устахона пайдо бўлди. Бу оила яна иккита фарзанд кўрди. Шундан кейин Витталар оиласи Болта қишлоғининг туб аҳолисидан бўлиб қолишди.

Колхоз ва колхозчилар омборлари донга тўлди. Ҳар бир оила бой хўжаликка айланди. Хонадонларда биринчи марта қулоққа тутадиган радио, велосипед, патефон пайдо бўлди.

1941 йил, 22 июнь куни фашистлар Ватанимизга ҳужум қилди. Мана шу кун Андрей Андреевичнинг эзгу ниятларини пайҳон қилди. Немис бўлгани учунми, у изтироб чекди, руҳан эзилди.

— Меҳнаткаш, ҳунарманд немис урушдан нафратланади. Уруш, хонавайронлик фақат фашистлар қўлидан келади, — Андрей Андреевич бу сўзларни қайта-қайта такрорларди.

Болта қишлоқ йигитлари Ватан мудофаасига йўл олишди. Улар билан бирга Андрей Андреевич ҳам Ватан ҳимоясига кетди. У Челябинск, Новосибирск шаҳрида хизмат қилиб, душманга қарши қурол-яроғлар тайёрлади.

Совет халқи ғалабасидан сўнг Андрей Андреевич ўз колхозига, оиласига қайтди. У яна қишлоқ ёшларига ўз ҳунарларини ўргата бошлади. Кўпгина касб эгаси бўлган бу киши пенсия ёшига етганида ҳам меҳнат майдонини ташламади. Ўзбек, қозоқ йигитларига турмушга чиққан Мария, Катя ва ўғилларининг қистовидан сўнг 75 ёшида пенсияга чиқди. У ҳамиша меҳнат билан банд. Боғлар, гулзорлар яратади. Невараларини етаклаб, тўй-томоша гаштини суради. Умр йўлдоши Катерина опа ҳам қишлоқдаги тенгқурлари билан тўй-томошада, невара, чевара боқиш билан овора.

— Невара-чевaралар сони 20 га борди. Мария заводда. Катя тикувчилик фирмасида мастер бўлиб ишлашади. Болаларнинг бири шофер, бири чилангар, невaралар ҳам менинг ҳунаримни касб қилиб олишган. Улар орасида бинокор, комбайнчи, тракторчилари ҳам бор, айримлари олий ўқув юртларида ўқишяпти. Уйли-жойли, бойбадавлат. Енгил машинамиз ҳам бор, — дейди Андрей Андреевич. — Беармонмиз.

Р. ИСҲОҚОВ.

СПОРТ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

СССР кубоги — «Известия» газетаси соврини учун республика пойтахтидаги қишки мусобақада айниқса 3 минг метрга югуриш қизиқарли ўтди. Бу масофада номлари аллақачон ишқибозлар оғзига тушган Ашур Нормуродов, Александр Димов ва бошқа таниқли енгил атлетикачилар стартга чиққани баҳс қизғин ўтишидан далолат берарди. Чиндан ҳам шундай бўлди. Аввалига А. Димов илгарилаб кетди. Аммо Бутуниттифоқ мусобақаларида бир неча бор соврин олган А. Нормуродов усталик қилди. У тўғри тактика қўллай билди, ўз кучини тўғри тақсимлаб, маррага биринчи бўлиб келди. Нормуродовнинг натижаси 8 минут 44 секундга тенг. Ёшлар ўртасида Европа чемпионати совриндори А. Димов эса 0,4 секунд фарқ билан иккинчи бўлди.

«Ёшлик» спорт қасридаги бу мусобақада узунликка сакрашда С. Аникин (7 метр 11 сантиметр), 100 метрга югуришда Р. Кримский (10,9 секунд), баландликка сакрашда Т. Одиноковалар (175 сантиметр) кўрсатган натижалар диққатга сазовор.

КУРАШ

СССР кураш ва самбо федерациялари 1975 йил мавсуми натижалари асосида мамлакатнинг энг яхши спортчи ва тренерларини аниқлашди. СССР халқлари VI ёзги спартакиадасида Ўзбекистон самбочилари катта муваффақиятга эришгани мухлислар ёдида бўлса керак. Шунинг учун ҳам ўтган йилнинг энг яхши спортчилари рўйхатига республикамиз вакиллари ҳам киритилган. Улар орасида самбочилардан тошкентлик С. Ходиев билан В. Соболирев, бухоролик С. Қурбонов, самарқандлик Б. Оқиловлар, тошкентлик эркин курашчи Х. Зангиев бор. Шунингдек, самбо бўйича республика терма командасининг катта тренери Г. Калеткин мамлакатимизнинг энг яхши тренерларидан бири деб топилди.

ФУТБОЛ

Мамлакат олий ва биринчи лига чемпионатларининг бир қанча қатнашчилари қатори Тошкентнинг «Пахтакор» командаси футболчилари ҳам машқ йиғинларини «Неделя» ҳафталик газетаси соврини учун мини-футбол мусобақаси билан бошлашди. Тошкент трактор заводининг спорт залида ўтган иккинчи тур ўйинлари группа пешқадамини аниқлаб берди. «Помир» (Душанба) футболчилари Олмаотанинг «Қайрат» командасини 7:2 ҳисобида енгиб, биринчи ўринга чиқиб олдилар. Дастлабки турда мағлубият аламини татиган коллективлар — «Пахтакор» билан «Крылья Советов» учрашуви 11:4 ҳисобида куйбишевликлар фойдасига ҳал бўлди. Бугун сўнгги, учинчи тур ўйинлари ўтказилади.

БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК ИЖОДИ БУТУНИТТИФОҚ ФЕСТИВАЛИ

СОЛДАТЛАР СУРАТГА ОЛГАНДА

Фильм тугагач, залда гулдурос қарсаклар янгради. Чироқлар порлаб, саҳнага фильмни яратишда иштирок этганлар таклиф қилинди ва томошабинларга таништирилди: оддий аскарлар Фарид Давлетшин, Марат Раҳматов, Асқар Исроилов, Абдураззоқ Бўрибоев, офицер Носир Ортиқов.

— Фильмни фақат бизларгина эмас, каттагина коллектив ижод этди, — деди солдатларга қарата Н. Ортиқов. — Сўзимни оддийгина исботлашим мумкин. Ҳозир ким ўзини экранда кўрган бўлса, ўрнидан туришини сўрайман.

Зал жонланди. Саналмади, саналганида ўрнидан турганлар юздан ошар эди...

Бу ҳаваскор «Изланиш» киногруппасининг янги хроникал фильми премьераси куни бўлган эди. Мазкур қисқа метражли ҳужжатли картина «Онамга мактуб» деб аталади. Унда оддий аскар онасига ўзининг бугунги ҳарбий ҳаётидан ёрқин лавҳаларни тўлиб-тошиб ҳикоя қилиб беради. Фильмда совет солдатининг бугунги турмуши — ўқиши ва ишлари тўлалигича қамраб олинишига ҳаракат қилинади.

— Мендан ҳамма вақт кўнглингиз тўқ бўлсин, — деб ёзади жангчи онасига. — Жудаям ахил оилада яшаяпмиз. Ҳамма ишларни ўзимиз қиламиз. Эсингиздами, картошка артишни билмайсан деб танбеҳ берардингиз. Ҳозир бир кўрсангиз эди...

Кадрлар томошабинни ҳарбий машғулот майдонига етаклайди. Солдатларимиз ҳар қандай вазиятда жасорат кўрсатиш учун сиёсий етук, жисмонан чиниққан, бардам. Машғулотдан сўнгги дам олиш пайтида эзгу хаёллар аскарни олис қишлоғига бошлайди. Онаси ёпган тандир нонини қўмсаётганини, севгилиси билан ўтказган дамларни эслаётганини хатида ифода этади. Мана шу ерда ҳаваскор операторлар томонидан республикамизнинг гўзал манзаралари ҳам усталик билан суратга олинган.

Фильмда халқ билан армиянинг бирдамлиги чиройли, пишиқ-пухта акс эттирилади. Фашизм устидан қозонилган Буюк Ғалабанинг 30 йиллиги арафасида Тошкентда қурилган Номаълум солдат монументининг очилиш маросимида солдатлар иштироки кўрсатилади. Тошкент байрам либосида. Экранда пойтахтимиз меҳмонлари, Улуғ Ватан уруши ветеранлари. Туркистон ҳарбий округининг қўмондонлиги намоён бўлади.

Картинада солдатларимизнинг бугунги тинч, қувноқ ҳаёти ҳақида ҳикоя қилиш билан бирга уларнинг ҳамиша ҳар қандай хавф-хатарнинг олдини олишга ҳушёр турганликлари ҳам тасвирланади.

«Онамга мактуб» фильмини суратга олишда «Ўзбекфильм» киностудияси оталиқ ёрдами кўрсатди.

Яқинда солдатлар даврасида ажойиб хушхабар тарқалди. «Онамга мактуб» картинаси КПСС XXV съезди шарафига бағишлаб ўтказилаётган Бутуниттифоқ ҳаваскор фильмлар кўригида иштирок этишга тавсия этилди. Дарвоқе, бу «Изланиш» киногруппасининг кўрикда биринчи катнашиши эмас. Буюк Ғалабанинг 30 йиллигига атаб ўтган йили апрель ойида ўтказилган республика ҳаваскор фильмлар кўригида жангчилар яратган «Оталар йўлидан» номли қисқа метражли хроникал-ҳужжатли фильм фахрли учинчи ўринни, Ички қўшинлар ўтказган Бутуниттифоқ кўригида эса иккинчи ўринни эгаллади. Асар Тошкент телевидениеси орқали намойиш этилди.

Жангчи киноҳаваскорлар режалари билан танишганимизда улар солдатларни ҳарбий ватанпарварлик, социалистик Ватанга муҳаббат руҳида тарбияловчи яна бир қанча фильм суратга олмоқчи эканликларини айтишди. Бундай иш ўзига хос меҳнат, сабот ва тинимсиз изланиш талаб қилади, албатта. «Изланиш» киногруппаси эса тинмай изланмоқда.

Р. ШЕРАЛИЕВ,
Н-қисм.

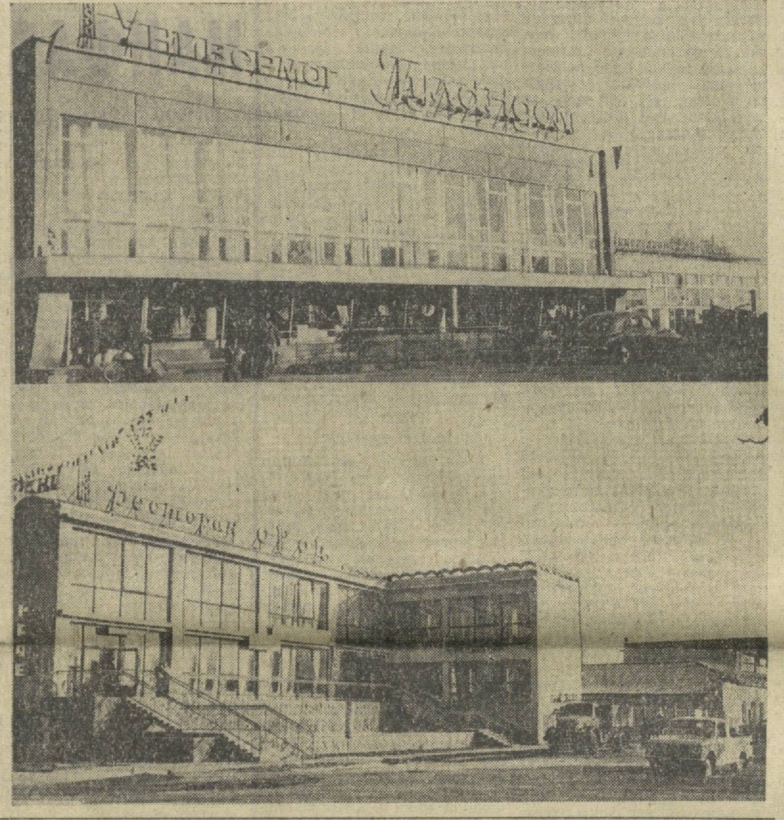

Тошкент область, Ўрта Чирчиқ район маркази ҳозир Тўйтепа шаҳри деб аталади. Шаҳар қиёфаси кун сайин ўзгариб бормоқда. Яқинда бу ерда янги лойиҳа асосида автостанция қурилиб ишга туширилган эди. Энди эса шаҳар марказида яна «Гуландом» универсал магазини ва «Ором» ресторани қад кўтарди.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотолари.

СИҲАТ-САЛОМАТЛИК БУРЧАГИ

УЙ АПТЕЧКАСИ

Якшанба, эрталаб. Қизи, ўғли билан стол безаяпти. Онаси кофе тайёрламоқда. Дадаси кеча бобоси чарҳлаган пичоқ билан колбаса кесяпти. Шу пайт бармоқни ўткир пичоқ кесиб кетди. Йод қаерда? Бинт-чи? Аксига олиб аптечкада на йод бор, на бинт. Ҳаммаси бир бўлиб уларни сотиб олишмоқчи бўлишди, охири сотиб ололмадилар. Ҳаммаси бор, фақат йод настойкаси йўқ.

Дарҳақиқат, уй аптечкасида нималар туриши керак? Ҳар эҳтимолга қарши универсал аптечка мавжуд. Уни ҳар хил нарсалардан, ғоят мураккаб дори-дармонлардан алоҳида сақлаш лозим. Бу дори-дармонларни ва бемор учун зарур буюмларни озиқ-овқат маҳсулотларидан, хўжаликда ишлатиладиган нарсалардан алоҳида тутиш даркор, айни чоғда болалар қўли етмайдиган жойда бўлиши мақсадга мувофиқдир.

Аптечкани қабул қилиб олаётганингизда ўроғлик этикеткани диққат билан ўқиб чиқинг. Унда номлар билан бирга дориларнинг сақланиш шароити, муддати, миқдори, хусусиятлари ҳам кўрсатилган бўлиши зарур. Агар ана шу маълумотлар бўлмаса, у ҳолда дори-дармон эскирган ёки, умуман этикеткаси йўқ бўлиши мумкин, шундай экан, уларни ташлаб юбориб, янгисини сотиб олинг. Шуни эсда тутиш керакки, фойдаланиш муддати ўтиб кетган дорилар зарарли таъсир кўрсатади. Агар эритма ёки настойканинг ранги, шаффофлиги ўзгарган бўлса, тезда йўқ қилиб ташлаш лозим.

Ниҳоят, универсал аптечка составида валидол таблеткаси (юракда кучли оғриқ турганда тил тагига ташланадиган), валериан настойкаси (асаб қўзғалганда стакандаги нимчорак сувга 15-30 томчи томизиш керак) сақланиши зарур.

Невралгияда, мигренда (бошни оғритадиган ва кўнгилни айнатадиган асабий касаллик) шамоллаганда бир кунда камида тўрт марта аспирин (0,5 грамм) ичиш тавсия этилади. Шуни ёдда тутиш лозимки, аспиринни узоқ муддат ва керагидан ортиқча ичиш ошқозон-ичак касалликларининг, ички қон кетишнинг кучайишига сабаб бўлиши мумкин. Ана шу дорига ва фенацетинга ортиқча ружу қилиш қон составига салбий таъсир этади.

Анальгинли амидопирин (пиранал) ҳароратни туширишга, шамоллашга қарши восита сифатида қўлланилади. Агар қорин оғриса, у пайтда ўзида белладонлар сақловчи ошқозон таблеткасини ичиш лозим. Борди-ю, оғриқ кучли бўлса, у ҳолда врач келишини кутиб, ҳеч нарса ичмаган маъқул. «Кучли қорин оғриғи» — бу шифокорлар учун фавқулодда ҳодиса сигналидир, дори-дармон эса касалликни «бўғиб» қўйиши мумкин.

Ичимлик содаси — гидрокарбонат натрий томоқни чайиш учун (бир стакан иссиқ сувга ярим чой қошиғида) ҳамда жиғилдон қайнаганда ишлатиш учун аптечкада туриши керак. Яра-чақаларни ювиш, оғиз ва томоқни чайиш учун марганец кислота калийсини, ана шу мақсадлар учун ҳамда кўзни ювиш учун бор кислотасини ҳам эсдан чиқарманг.

Ҳар бир уй аптечкасида оддий ва бактерицидли лейкопластир, йоднинг спиртли эритмаси, нашатир спирти (ҳушдан кетганда, нафас олиш қийинлашганда, ис урганда қўлланиш учун), бор вазелини, қон тўхтатадиган жгут (қон оқишини тўхтатиш мақсадида аъзонинг бирор ерига боғланадиган най), хирургия тиғи, бинт, пахта, яра ва кесилган жойларни боғловчи пакетлар бўлиши зарур. Шубҳасиз, бадан ҳароратини ўлчаш учун термометр, кўзни ювиш учун кўз ванначаси, бармоқлар кесилганда ишлаш осон бўлиши учун кийиладиган бармоққопчалар ҳақида ҳам унутманг.

Синганда, лат еганда, чиққанда боғлаш учун ишлатиладиган боғичлар, йўтал таблеткаси, дори ичиш учун стакан бўлса, аптечкангиз ҳам тайёр-да!

Энг муҳими, шуни ёдда тутиш лозимки, буларнинг ҳаммасидан фойдаланиш қисқа муддатли бўлиши — шифокор келгунга қадар биринчи ёрдам тариқасида ишлатилиши керак. Бундан кейинги дори-дармон қабул қилиш врачнинг қатъий назорати остида бориши лозим.

Касаллик қайталанган тақдирда аптечкадаги дори-дармондан фойдаланмай тўғридан-тўғри врачга мурожаат қилиш зарур.

Аптечкангизни ўз вақтида тўлдириб, ўз вақтида янгилаб, шамоллатиб туринг.

И. АЖГИХИН,
профессор.

ТОШКЕНТ МЕТРОСИ ҚУРИЛИШИДА

СУВ ОСТИ ЙЎЛАГИ

Метроқурувчиларнинг энг ёш «5-бис» шахтасидан олинган янгиликларга қараганда, «Ташметрострой» тресты 1-бошқармасининг бригадалари лойиҳадаги чуқурликка етиб, блок қўндирувчи машинани монтаж қила бошлаганлар. Шу билан анҳор остидан ўтадиган туннел қазила бошлаган.

«Ташметрострой» тресты бошқарувчисининг ўринбосари П. М. Титенко мана бу гапларни айтди:

— Қизиқарли ва мураккаб ишлар бажарилади. Метрополитеннинг дастлабки лойиҳасига кўра анҳор суви вақтинча қазилган бошқа ўзандан оқизилгач қуруқ жой остидан туннел ўтказиш — ундан кейин сувни аввалги жойидан оқиза бошлаш мўлжалланган эди. Метро қурувчилар коллективлари, сув хўжалиги ва бошқа ташкилотларнинг мутахассислари ишни анча соддалаштирадиган, қурилиш муддатларини тўрт ой қисқартириб, кўпгина меҳнат ва воситаларни тежайдиган таклиф билан чиқдилар.

Анҳор ўзани бошқа жойга кўчирилмайди. Анҳорнинг бошланиши бўғилиб суви бошқа ёққа оқизилади. Шундай қилиб анҳор тубида метронинг узунлиги 100 метрдан келадиган 2 перегон туннели қазилиши учун хавфсиз бир вазият вужудга келтирилади. Метро қурувчилар штольня (ер ости йўлаги)да ишлаб турганларида ирригаторлар суви қуриган ўзанни бетонлаштирадилар ва каналнинг шу участкасидаги ишларни тамомила битказадилар. Айни маҳалда улар туннелларни сув сизиб ўтишидан ихоталайдилар. Ҳамма ишлар битгач, анҳордаги тўғон яна очиб юборилади ва сув аввалги ўзандан оқаверади.

Бу ишлар қанча вақтни олади?

— Графикка кўра икки ойга боради. Аммо ҳозир биз шу муддатда иш битиш-битмаслигидан бирмунча ташвишдамиз. Сувни аллақачон бўғиш керак эди. Бунинг учун сув вақтинча қуйиладиган ариқлар тозалаб кенгайтирилмоғи лозим. Аммо Сув хўжалиги министрлигининг ташкилотлари мана шу ишларни бажариш учун зарур тадбирларни қилиб улгурганлари йўқ. Метро қурувчилар туннелларни вақтида қазиб битқазишлари учун яқин вақтлар ичида ҳамма чоралар кўрилади деган умиддамиз.

(ЎзТАГ).

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — «Камалак» программаси. 18.45 — Мультфильм. 19.00 — «Иқбол» программаси. 19.30 — **«Ахборот».** 19.45 — **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. 20.15 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.45 — **«Ахборот».** 21.05 — Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди шарафига. 21.30 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Фигурали учиш.** Европа чемпионати. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 18.00 — МОСКВА. 22.00—Ҳужжатли фильмлар экрани (Тошкент). 22.30 — **«Қирол Лир»** (бадиий фильм, 2-серия). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.55 — ТОШКЕНТ. 19.00 — **«Орқага қайтиш йўқ»** (телевизион бадиий фильм, 2-серия). 20.05 — Янгиликлар. 20.20 — Фильм-концерт. 20.50 — «Партия планлари — халқ планлари».

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/I да **Олтин девор,** 17/Iда **Уйланиш,** 18/I да **Кўрмайин босдим тиконни.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/I да **Сув келтирган азиз,** 18/I да **Олифта** (12.00), **Кўнгли ёш қариялар** (кечқурун). 19/I да **Тошболта ошиқ.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА—16/I да **Бу одам нима-ю, у одам нима!..** (18.00).

Кино

Амрапали — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00, 18.30, 21.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00), «НУКУС» (11.00, 14.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Ивановлар оиласи — «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (10.00, 12.00, 14.00, 16.0, 18.00, 19.20, 21.00), «НУКУС» (17.00, 19.00, 21.00).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА 31 ЯНВАРДА

БОКС

СССР — АҚШ

ТЕРМА КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА АНЪАНАВИЙ ХАЛҚАРО УЧРАШУВ

Коллектив бўлиб келиш учун 20 январгача ҳар куни соат 10.00 дан 18.00 гача заявкалар қабул қилинади.

СПРАВКАЛАР УЧУН ТЕЛЕФОН: 46-03-12.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

«АВТОМАТ КУЛОЛ»—ЦЕХДА

Тошкент чинни заводи чойнак ишлаб чиқарадиган автоматик поток линия олди. Бу линия қолиплаш автомати ва тез қуритадиган машинадан иборат. Бу ускуна бир минутда еттита чойнак ишлаб чиқара олади. Демак, рўзғорда бўладиган чойнак ишлаб чиқариш уч ҳисса ортади. Айни пайтда қолиплаш билан тўрт киши банд бўлса, янги линия ўзлаштирилгач бу операцияни битта ишчи бажаради. Корхона йилига 30 минг сўмдан зиёд маблағ тежаб қолиши мумкин.

Бу янгиликни «Узглавмеханизация» бирлашмасининг давлат лойиҳа-конструкторлик технология бюроси инженерлари яратдилар. Линияни лойиҳалаштиришда чойнакларни анъанавий миллий шаклда қолиплашга қодир бўлган «сунъий йўлларни» ясаш энг мураккаб иш бўлди: бундай «сунъий йўллар» чойнакларни конуссимон шаклда эмас, балки шарсимон, думалоқ қилиб ишлаши керак эди. Конструкторлар бу вазифани муваффақиятли равишда ҳал этдилар. Биринчи автоматни тайёрлаш бюро экспериментал цехининг энг яхши бригадаларидан бирига — юқори малакали мастер А. П. Родионов бошчилигидаги слесарлар коллективига топширилди.

Ҳозир Тошкент чинни заводида ўрнатилган ускуна созланмоқда. Шу вақт ичида «Узглавмеханизация» бирлашмасининг цехларида ана шундай линиялардан тағин тўрттаси тайёрланмоқда. Бу линиялар ҳам яқин вақт ичида республика чинни заводларида ўрнатилади.

ДАВОЛОВЧИ ПОЛИМЕРЛАР

Ленинградда физиологик актив синтетик полимер моддаларга бағишлаб ўтказилган Бутуниттифоқ симпозиумида медицинада «катта молекулалар» химиясини қўллаш турли соҳалари тўғрисида гап борди. ТАСС мухбирининг илтимосига биноан, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Н. А. Платей ҳозирги замоннинг шу актуал проблемаси тўғрисида гапириб берди:

— Полимер моддалари одам учун «запас қисмлар» тўғрисидаги фан — аллопластикани тубдан ўзгартириб юборди. Киши органлари ва тўқималарини протез қилишга дастлабки уринишлар жуда қадим замонлардан бери маълум, аммо медицинада бунинг учун киши организмида узоқ турган билан ўз хоссаларини ўзгартира олмайдиган шундай биологик энерт материаллар йўқ эди.

Бугунги кунда юксак молекуляр бирикмалар асосида ишлаб чиқилган юрак клапанларининг протезлари учун шариклар, сунъий қон томирлар, пай ва бошқа трансплантантлар клиникаларимизда топиладди.

Синтетик тола ниҳолтда катта аҳамиятга эга. Уни пишиқ эластик ва эрийдиган қилиб ишлаш мумкин бўлди. Летилан, лавсандан ясалган чок материалига кучли бактерицид таъсирига эга бўлган модда қўшиб уни ўзига хос антибиотик моддага айлантириш мумкин.

Одам организмига киритилган дори таъсирини чўзиш зўр қизиқишга ва амалий аҳамиятга эга, — деди олим. Исталган натижага эришмоқ учун дори дозасини ошириш ҳар хил мушкулликлар манбаи бўлиб хизмат қилади. Ҳолбуки, ҳозирга қадар кўпинча шундай қилишга тўғри келарди. Доривор моддани махсус полимерга «миндириб» ва шу ҳолда уни киши организмига киритиб бу мушкулликдан қутулиш мумкин. Бундай дорилар кам бузилади ва активлигини узоқ вақт сақлаб қолади.

(ТАСС—ЎзТАГ мухбирлари).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.